

37. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

Állam- és Jogtudományi Szekció

Budapest, 2025. március 24–26.

Rendező intézmény:
Károli Gáspár Református Egyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Állam- és Jog-
tudományi Szekció

Közigazgatás a kóbor állatok szolgálatában
(Az ebrendészeti tevékenység)

Kézirat lezárásának dátuma:

2024/12/08

Nyilatkozat

A dolgozat szerzőjeként kijelentem, hogy a dolgozat elkészítéséhez nem használtam a mesterséges intelligenciát.

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés és célkitűzések	3
II. Problémafelvetés: a kóbor állatok helyzete Magyarországon	4
III. A hazai szabályozás bemutatása és átfogó elemzése	7
3. 1. Alapvető fogalmak tisztázása	7
3. 2. Az Állatvédelmi törvény vonatkozó szabályainak elemzése	10
3. 3. A kóborállat-rendelet, mint az állatvédelem területén elért siker	12
3. 4. A kóbor állatokkal kapcsolatba hozható önkormányzati rendelkezések vizsgálatának eredményei	13
3. 4. 1. A kutatás módszertana	13
3. 4. 2. A kutatás eredményeinek összegzése	13
IV. Kóbor állatokkal kapcsolatos közigazgatási feladatokat ellátó szervek és tevékenységük	22
4. 1. Az önkormányzat és az ebrendészeti tevékenység	23
4. 1. 1. Kóbor állat befogása, elhelyezése és állategészségügyi ellátása	24
4. 2. Az állatvédelmi hatósági jogkörben eljáró jegyző	25
4. 2. 1. Az állat tulajdonjogának átruházása, az örökbeadás	27
4. 2. 2. A kóbor állat életének védelme	28
4. 3. A járási hivatalok és a Nébih kapcsolódó tevékenysége	29
4. 4. A közterület-felügyelet állatvédelmi funkciói	30
4. 5. Az önkormányzati állatvédelmi őrszolgálat	30
4. 6. A kóbor állatok védelme a közigazgatáson kívül: interjú a Dr. Walger János Állatvédő Egyesülettel	31
V. A kóbor állatok számának visszaszorítása – az ivartalanítás	32
VI. Következtetések; javaslatok	33
Felhasznált irodalom	36
Elemzett jogszabályok	40
Mellékletek	44

*A mi sorsunk a kezében, mert rád bízunk egyszer:
Felelősen dönts hát rólunk, s legyél végre „EMBER”!
Törvényeid neked vannak, s nem akarunk félni,
csak szeretnénk méltósággal, „ÁLLATMÓDRA” élni!
Aranyosi Ervin: Állatvédelem*

I. Bevezetés és célkitűzések

Az állatvédelem egy olyan több jogágban is felbukkanó, összetett és szerteágazó jogterület, amelyre a jogi gondolkodás elsősorban a közigazgatás részeként tekint, a súlyosabb szegmenseit a büntetőjog is szabályozza. Az állatvédelmi tevékenység hatékony megvalósulása érdekében elengedhetetlen egy olyan komplex gondolkodásmód, amely képes átlátni az állatvédelem által érintett valamennyi jog- és szakterületen.¹ A magyar állatvédelmi szabályozás hosszú időre nyúlik vissza: a kezdetekben az állatok jogszabályok által megvalósított védelme elsősorban az állatok – mint (mezőgazdasági) erőforrások – védelmét jelentette, a szabályozások pedig főként a tulajdonnal kapcsolatos kérdésekre, az élelmiszerbiztonságra, valamint a fogyasztóvédelemre koncentráltak.²

Napjainkban szinte hétköznapi jelenségnek számít az utcákon magányosan vagy csoportokba verődve kóborló, az utakon autók előtt menekülő kutyák látványa. A közösségi médiában nap mint nap találkozhatunk elkóborolt kutyákról készült fotókkal, amelyekkel kétségbeesetten keresik az állat gazdáját, sok esetben sajnos sikertelenül, valamint elhivatott állatvédők, civil szervezetek bejegyzéseiben olvashatunk a túlterhelt telepekről, vagy a helyhiány miatti altatás sajnálatos gyakorlatáról. A kóborolni hagyott kutyák mellett problémát jelentenek a macskák is: leginkább falvakban, de már városokban is komoly gondot okoz a „kijárós” macskatartás, s ebből következően a szinte megállíthatatlanul növekvő szaporulat.

Dolgozatom fókuszában az állatvédelem komplex témakörén belül a kóbor állatok közigazgatás által megvalósított védelme áll. A dolgozat első részében vizsgálat alá vettem a hazai kóborállat-problémát, ezt követően pedig a szabályozás rendszerét, így az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (továbbiakban: Ávtv.) és a 2022. január 1-jén hatályba lépett, a kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kóborállat-rendelet, rendelet) szabályozásait. A kutatás

¹ KAJÓ Cecília: Az állatkínzás elkövetési tárgyainak polgári jogi státusza. <https://jegyzo.hu/az-allatkinzas-elkovetesi-targyanak-polgari-jogi-statusza/> (2024. 07. 11.)

² HOFFMANN, István: Animal Protection in Hungary: A Multilayer System Based on an Administrative Approach. *Studia Iuridica Lublinensia* 2021/3. sz., 109-118. o. 110-112. o. <http://real.mtak.hu/id/eprint/129663> (2024. 07.11.)

aktualitását adja, hogy e rendelet megalkotása előtt nem volt ilyen átfogó jellegű szabályozás, amely országosan egységes szabályokat határozott volna meg a kóbor állatokkal kapcsolatos feladatokra és intézkedésekre nézve.³ A kutatásban vizsgáltam megyei jogú városok állattartás, közterület-felügyelet, valamint a közösségi együttélés témakörében alkotott rendeleteit, a kóbor állatokkal kapcsolatos rendelkezések elemzésére és összehasonlítására helyezve a hangsúlyt. A dolgozat következő részében a vizsgált szabályozások alapján áttekintettem az ebrendészeti tevékenység intézményrendszerét, ehhez kapcsolódóan pedig Somogy vármegye megyeszékhelyén, Kaposváron megvalósuló ebrendészeti tevékenységet is megismerhettem egy interjú keretében. A közigazgatáson kívüli, kóbor állatokkal kapcsolatos tevékenység vizsgálata érdekében felkerestem a Dr. Walger János Állatvédő Egyesületet (Kaposvári Cicamenhely). A kutatás lezárásaként pedig ismertetésre került a témával szoros kapcsolatban álló, a kóborállat-probléma megoldására szolgáló lehetséges megoldási mód: az ivartalanítás.

Céljaim között szerepel, hogy a jogszabályok, az interjúk, és az önkormányzati rendeletek vizsgálatával és összevetésével feltárjam, hogy milyen módon valósul meg az ebrendészeti tevékenység, hogyan épül fel egy mindent átfogó védelmi háló az állatok befogása, tartása, gondozása, majd későbbi örökbeadása tekintetében, vagyis hogyan szolgálja és szolgálhatja a közigazgatás a kóbor állatokat.

II. Problémafelvetés: a kóbor állatok helyzete Magyarországon

A kóbor állatok számáról csak becslések fellelhetőek,⁴ s jelentősen nehezíti a problémát – a kijáró macskákon kívül – az országban bevett „önsétáltató” kutyák gyakorlata.⁵ Egyebekben a gazdaság állatok száma sem állapítható meg maradéktalanul, egymástól igen eltérő eredmények állnak rendelkezésre a kérdésben. Az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi Jogi, Elemző és Módszertani Központjának, valamint a Törvényszéki Állatorvostani és Gazdaságtudományi Tanszékének 2021-es reprezentatív kutatása különböző tanulmányok és adatok összevetése alapján a gazdaság kutyák számát kb. 2,8 millióra becsüli, a gazdátlanokét pedig 200 ezerre.⁶ A

³ JÁMBOR Adrienn: A kedvtelésből tartott állatok jogi védelme a közigazgatásban. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2022. 139. o., lásd még a szerzőtől: JÁMBOR Adrienn: Facilities for the keeping and protection of stray animals in Hungary. In: Jogi kihívások és válaszok a XXI. században 2. (szerk.: Varga Zoltán) Miskolc, Miskolci Egyetem Állam és Jogtudományi Kar, 2023. 87-95. o.

⁴ VETTER Szilvia: Állatvédelmi jog. Budapest, L'Hartmann Kiadó, 2024. 215. o.

⁵ VETTER 2024. 217. o.

⁶ VETTER Szilvia, VIZI Veronika, ÓZSVÁRI László: A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19 - világjárványban – 2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei=Magyar Állatorvosok Lapja 2022/144. sz., 3-12. o., 6. o.

https://www.researchgate.net/publication/357770011_Dog-keeping_habits_in_Hungary_during_the_COVID19_pandemic_-_Preliminary_results_of_a_2021_national_representative_survey_A_magyarorszag_i_kutyatartasi_szokasok_a_COVID-19_vilagjarvanyban_-2021-es_orosz (2024. 07. 11.) További számadatokat lásd: uo. 4. o.

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: Nébih) „Kutyakötelesség” című – a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz segítséget nyújtó – útmutatója alapján a gazdaság kutyák száma nagyjából 1,5 millió, míg a kóbor állatokét több tízezerre becsülte (2018).⁷ A Magyar Macskavédő Alapítvány adatai szerint közel 3 millió kóbor macska él hazánkban (2024)⁸, a Bükk Nemzeti Park zoológiai szakreferense becslése alapján a hazai házi macska állomány (tehát a gazdaság és a gazdátlan egyedek száma) pedig kb. 9 millió, ami a vörösróka állomány 38-szorosa (2023).⁹ Ezek az adatok természetesen azóta is folyamatosan változnak, így konkrét (jelenlegi) példányszám – a fent említett problémákat is figyelembe véve – nem adható meg.¹⁰

Az emberi kontroll nélkül élő kutyák és macskák kapcsán VETTER a következő felmerülő problémákat említi meg: elsősorban egészségügyi kockázatot jelenthetnek az emberre nézve, hiszen betegségeket, zoonózisokat (állatról emberre terjedő betegség) terjeszthetnek.¹¹ A Nébih laboratóriuma 2024. január 26-án veszettséget igazolt egy kóbor macskánál Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében. A fertőzött állatot az ukrán határ közelében, Milotán találták meg, s mielőtt elhullott, emberre is támadt.¹² Az esetet megelőzően már két ízben, január 1-jén Tiszabecsen elhullott kutyánál, majd ezt követően január 3-án Jánkmajtis községnél diagnosztikai célból kilőtt aranysakálnál állapították meg a veszettség vírusát. A történetek okán a Magyar Állatorvosi Kamara (a továbbiakban: MÁOK) és a Nébih közös közleményben hívták fel az állattartók figyelmét a veszettség elleni védőoltás és a megelőzést biztosító előírások betartásának fontosságára.¹³ 2024. október 10-én ismételt veszettséget igazolt a Nébih laboratóriuma a vármegye területén, így az elvesztette veszettségtől mentes státuszát.¹⁴

⁷ Nébih: Kutyakötelesség Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz. Nébih. (2018) 4. o. https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1055767/kutyatartasi_kezikonyv_2018_2kiad_ON.pdf/6139612a-1f45-305d-93f5-9e103cc3a970 (2024. 07. 11.)

⁸ Kiderült, hány kóbor macska van Magyarországon és az is, mi a megoldás. Magyar Állatvédelem. <https://magyarallatvedelem.hu/kobor-macska-ivartalanitas/> (2024. 07. 11.)

⁹ A házimacska mint jelentős természetvédelmi problémákat okozó faj. Bükk Nemzeti Park Igazgatósága. <https://www.bnpi.hu/hu/hir/a-hazimacska-mint-jelentos-termeszetvedelmi-problemakat-okozo-faj> (2024. 07. 11.)

¹⁰ Összehasonlításként, egy 2024 augusztusi adat szerint Európában több, mint 100 millió kóbor kutya él az utcákon. Stray dogs are one of Europe's most pressing animal welfare issues. FOUR PAWS International. <https://www.four-paws.org/our-stories/press-releases/august-2024/stray-dogs-are-one-of-europes-most-pressing-animal-welfare-issues> (2024. 09. 28.)

¹¹ VETTER 2024. 215. o.

¹² Újabb veszettséggel fertőzött állat – ezúttal emberre is támadt. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hivatalos honlapja.

<https://portal.nebih.gov.hu/-/ujabb-veszettseggel-fertozott-allat-ezuttal-emberre-is-tamadt> (2024. 07. 11.)

¹³ A veszettség elleni védekezés fontosságára figyelmeztet a MÁOK és a Nébih. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal hivatalos honlapja. <https://portal.nebih.gov.hu/-/a-veszettseg-elleni-vedekazes-fontossagara-figyelmeztet-a-maok-es-a-nebih> (2024. 07. 10.)

¹⁴ Ismét veszett kutyát találtak a román határ közelében. Nébih.

A veszettség elleni oltásra, a vírus elleni küzdelemre, az ebzárlatra, valamint a kapcsolódó közegészségügyi szabályokra vonatkozó rendelkezéseket a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. (XII. 20.) miniszteri rendelet tartalmazza (a továbbiakban: veszettség rendelet). A rendelet kimondja, hogy minden állattartó köteles saját költségén az ebet az állat-egészségügyi felügyeletét ellátó szolgáltató állatorvossal beoltatni: a három hónapos kort elértéket 30 napon belül, majd az első oltást követően 6 hónapon belül, ezt követően pedig évenként ismétlődően. Az oltás igazolására az eb oltási könyve szolgál.¹⁵ Veszettség ellen csak elektronikus transzponderrel (a továbbiakban: transzponder, mikrochip) megjelölt eb oltható.¹⁶

Az ebtartó kötelezettsége, hogy ha a tulajdonában lévő állat elkóborolt, akkor az eb állat-egészségügyi felügyeletét ellátó szolgáltató állatorvosnak bejelentse.¹⁷ Abban az esetben, ha a vírus terjed, a járási hivatal rendelheti el – a vírus más állatfajra való átjutásának korlátozása érdekében – a vadászterületen kóborló, nem befogható ebek és macskák leölését.¹⁸ A veszettségre gyanús kóborló állat életét ki kell oltani, és erről a hatósági állatorvost haladéktalanul értesíteni kell.¹⁹ Az ebzárlat alatt befogott, veszettségre fogékony kóbor állatokat hatósági megfigyelés alá kell helyezni az ebzárlat időtartamára, amely annak meghosszabbítása esetén sem tarthat tovább mint 90 nap. Amennyiben a kóborló eb vagy macska veszettség elleni oltottsága nem állapítható meg, és az állat befogása, illetve hatósági megfigyelése nem oldható meg biztonságosan, az állatot a járási hivatal határozata alapján, járványügyi intézkedésként az állatvédelmi előírások megtartásával le kell ölni.²⁰ Problematikus, hogy a macskák veszettség elleni oltása ajánlott ugyan de nem kötelező, a fent bemutatott esetben is látható, hogy potenciális veszélyforrások lehetnek a veszettség vírus terjedésének. A „kijárós” macskatartás gyakorlata, valamint az állatok életvitele alapján azt gondolom, hogy szükséges lenne kiterjeszteni az oltási kötelezettséget a macskatartókra is.²¹

https://portal.nebih.gov.hu/-/ismet-veszett-kutyat-talaltak-a-roman-hatar-kozeleben?fbclid=IwY2xjawF_UjJleHRuA2FlbQIxMAABHQiLeay4X-F4yweSfOTvfJoKoR5BlNaGgIXCH4gKITSKNW-y36OMc-7k-w_aem_E8B214LjxfBkqg4eEsjK4g
(2024. 10. 18.)

¹⁵ Veszettség rendelet 4. § (1)

¹⁶ Veszettség rendelet 4. § (7) bekezdés

¹⁷ Veszettség rendelet 3. § (1) bekezdés b) pont

További kötelezettségeiért lásd: 3. § (1) bekezdés a) -c) pont

¹⁸ Veszettség rendelet 11. § (1) bekezdés b) pont

¹⁹ Veszettség rendelet 17. § (1) bekezdés

²⁰ Veszettség rendelet 12. § (5) bekezdés

²¹ Ha a területen megállapítható a vírus terjedése, a járási hivatal elrendelheti a házimacskák veszettség elleni rendszeres, megelőző védőoltását (az eboltásra vonatkozó szabályok szerint). Veszettség rendelet 5. § (1) bekezdés

További problémát jelent – akár a veszettség vírushoz kapcsolódóan is – a támadás lehetősége, hiszen a kutyák falkába verődve támadó, agresszív magatartást tanúsíthatnak az arra járó járókelőkkel, más állatokkal szemben, valamint az utakon átszaladva komoly közúti balesetek okozóivá is válhatnak.²²

Az Országos Vadgazdálkodási Adattár 2020/21-es országos vadászati szezon statisztikái alapján a vadásztársaságok 2185 kutyát, valamint 4186 macskát lőttek ki, ugyanis a kóborló állatok dúvadhoz hasonló mértékű károkat is képesek okozni.²³ A legfrissebb adatok a 2023/24-es vadászati évről állnak rendelkezésre, amely szerint az utóbbi három évben nem volt szükség kóbor állat kilövésére, ez előrelépésnek tekinthető.²⁴

A házi macska negatív hatást gyakorol a biodiverzitásra: képes a hibridizációra a vadmacska fajjal, zsákmányolásával veszélyt jelent a vadon élő madárfajokra és egyéb állatokra nézve, nem is beszélve az esetlegesen veszélyeztetett fajokról (pl.: ürge), illetve egyes magatartásformái is hatással vannak a vadon élő állatfajokra.²⁵

VETTER is azon az állásponton van, miszerint a kóbor állatok természetvédelmi károkat okoznak, ezen felül pedig szennyezik a környezetet ezzel befolyásolják a településen és a környéken élők életszínvonalát.²⁶

III. A hazai szabályozás bemutatása és átfogó elemzése

3. 1. Alapvető fogalmak tisztázása

A kóbor állat jogi fogalmát az Ávtv., valamint a kóborállat-rendelet is tartalmazza. Az Ávtv. szerint kóbor állat a házasított állat gazdátlan egyede, amelyre a törvény hatálya is kiterjed.²⁷ Ezzel szemben a kóborállat-rendelet szűkítette a fogalmat, amely szerint kóbor állat a házasított állatfajok közül a házi kutya (*canis lupus familiaris*) és a házi macska (*felis silvestris catus*) olyan egyede, amely állattartó felügyelete nélkül, tartási helyétől eltérő területen

²² VETTER 2024. 215. o.

²³ D. HORVÁTH Vanessza: A helyi önkormányzatok feladat-és hatásköre az állatvédelem tükrében. Demokratikus Helyi Közigazgatás Fejlesztéséért Alapítvány (2022) 9. o.
https://www.dhkfa.hu/News/2022/Tanulmanyok/%C3%96nkorm%C3%A1nyzatok_feladata_%C3%A1llatv%C3%A9delem_ter%C3%A9n_2022.pdf (2024. 07. 05.)

²⁴ Az Országos Vadgazdálkodási Adattár statisztikáit lásd itt: <http://www.ova.info.hu/vgstat.html> (2024. 07. 11.) A továbbiakban a vadászathoz kapcsolódó szabályozásokra a téma komplexitása okán nem térek ki jelen dolgozatban.

²⁵ A házimacska mint jelentős...

²⁶ VETTER 2024. 215. o.

²⁷ Ávtv. 2. § (1) bekezdés i) pont, lásd még: VETTER 2024. 217. o.

tartózkodik.²⁸ A jogszabályi fogalom tehát figyelmen kívül hagyja, hogy az állat transzponderrel el van-e látva, vagy nincs.²⁹

A házi kutya és a házi macska kedvtelésből tartott állatnak minősülnek, melynek fogalmát a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: kedvtelésből tartott állatok rendelete) határozza meg.³⁰

A kóbor, illetve gazdátlan állatok védelmére és tartására szolgáló létesítmények típusai: a gyepmesteri telep, az ebrendészeti telep és az állatmenhely.³¹ Ezek közül részletesen az ebrendészeti teleppel kívánok a továbbiakban foglalkozni. Az ebrendészeti telepre vonatkozó szabályokat részben az Ávtv; részben az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Éltv.) tartalmazza, a legrészletesebben pedig a kóborállat-rendelet foglalkozik ezzel a kérdéssel.³² A rendelet megfogalmazásában ebrendészeti telep: az állatok biztonságos elkülönítésére alkalmas telep, amelyen a kóbor állat elhelyezése és hatósági megfigyelése történik,³³ tehát elsősorban karanténfunkciót lát el.³⁴ A rendelet alapján ebrendész az a természetes személy, aki jártas az állatgondozásban, valamint ebrendészeti, állatvédelmi, állategészségügyi és – higiéniai tevékenységet lát el, az ebrendészeti tevékenység pedig a település belterületén a kóbor állat befogása, gondozása, nyilvántartása, valamint – a jegyzőnek az ebrendészeti telep üzemeltetőjével kötött megállapodása alapján – az állat örökbeadása és életének kioltása is.³⁵ A kóborállat-rendelet minden aspektusra – mind állatvédelmi, állategészségügyi és közegészségügyi – kiterjedően szabályozza a telepek létesítésének és működésének alapvető feltételeit, kezdve az állatok befogásától, a tartásukon át, a későbbi örökbeadás megvalósulásáig.³⁶ Véleményem szerint hiánypótló volt a rendelkezés megalkotása, és szükségeltetett, hogy a korábbi szerteágazó szabályozást harmonizálja. Az

²⁸ Rendelet 2. § e) pont, NAGY Csilla: Az önkormányzatok és a jegyzők kóbor állatokkal kapcsolatos feladatainak jogszabályi háttere és gyakorlata a kóborállat-rendelet hatálybalépése előtt és után=Jegyző, 2024/1. sz., 13-18. o. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3209152> (2024. 07. 11.)

²⁹ Uo.

³⁰ Lásd: Kedvtelésből tartott állatok rendelete 1. § (2) bekezdés a) pont

³¹ JÁMBOR Adrienn: A kedvtelésből tartott állatok védelmének jogi vonatkozásai. Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024) 17. o. https://kozosugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/08/02/06_a_kedvtelesbol_tartott_allatok_vedelmenek_jogi.pdf (2024. 08. 11.)

³² VETTER 2024. 219. o.

³³ Rendelet 2. § c) pont

³⁴ 785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet végső előterjesztői indokolása a kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól (a továbbiakban: végső előterjesztői indokolás), Indokolások Tára 2022/11.

³⁵ Rendelet 2. § a) -b) pont. Az ebrendészeti tevékenység körében precedensértékű határozat: Kúria Kfv. 37.751/2023/3.

³⁶ Újabb siker az állatvédelemben: Elkészült Magyarország régóta várt kóbor állat rendelete. Magyarország Kormánya. <https://kormany.hu/hirek/ujabb-siker-az-allatvedelemben-elkeszult-magyarorszag-regota-vart-kobor-allat-rendelete> (2024. 07. 11.)

ebrendészeti telep létesítéséhez és működéséhez bejelentés szükséges, amelyet az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatal felé kell megtenni.³⁷ A járási hivatal a nyilvántartásba vételről értesíti a Nébihet,³⁸ valamint rendszeresen ellenőrzi az ebrendészeti telep működésének a kóborállat-rendelet feltételeinek való megfelelését (a további szabályokat a Nébih és a járási hivatal vonatkozásában lásd: 4. 3. fejezet).³⁹ A létesítés és működés részletes szabályait a kóborállat-rendelet 2. fejezete tartalmazza, valamint az 1. számú melléklet részletezi az ebrendészeti telep műszaki feltételeit is. Az ebrendészeti telep működtetése iránti bejelentés mellékleteként csatolni kell (többek között) az állategészségügyi ellátást biztosító szolgáltató állatorvossal kötött ellátási vagy megbízási szerződés másolatát, valamint a telep működési szabályzatát,⁴⁰ amely szabályzatot a telep címével és nyitvatartási rendjével együtt a telep üzemeltetője közzéteszi az általa működtetett honlapon.⁴¹ A működési szabályzat kötelező tartalmi elemeit a rendelet 2. melléklete tartalmazza. A szabályozás újításként rögzítette, hogy a jövőben az ilyen tevékenységet folytató telepeknek kötelező sorszámozott időrendi nyilvántartást vezetni a telepre bekerült valamennyi állatról (megjelenítve a fajtát, fajtáját, ivarát, immunizáltságát stb.), továbbá honlapot is kell üzemeltetniük ahol (a fent említetteken túl) a bekerült állatokról 1-1 fényképet közzé kell tenniük, elősegítve ezzel a gazdás, de elkóborolt állat könnyebb megtalálását, valamint az esetleges jövőbeni örökbefogadást.⁴² A Nébih hivatalos internetes portálján megtalálható az adatbázis, amely tartalmazza valamennyi – az országban működő – ebrendészeti telep nevét, a vármegyét, amelyben működik, a partner nevét (ez lehet önkormányzat, állatvédő egyesület stb.), illetve a telep honlapjának címét. Jelenleg is zajlik mind az adatfeltöltés, mind pedig az aktualizálás.⁴³ Az ebrendészeti telepnek hétköznapiakon legalább 2 órán keresztül nyitva kell tartania, az ebrendésznek vagy az ebrendészeti telepen dolgozó személynek hétköznapiakon, valamint szabad- és ünnepnapokon a honlapon közzétett telefonszámon 8 és 20 óra között elérhetőnek kell lennie.⁴⁴

Az Ávtv. alapján állatmenhely az elkobzott vagy ideiglenesen megfigyelés alatt tartott állatok kivételével a gazdátlan állatok ideiglenes vagy állandó, ellenszolgáltatás nélkül történő

³⁷ Rendelet 4. § (1) bekezdés

³⁸ Rendelet 4. § (2) bekezdés

³⁹ Rendelet 6. § (1) bekezdés

⁴⁰ Rendelet 5. § (2) bekezdés a) és e) pont

⁴¹ Rendelet 9. § (3) bekezdés c) pont. A további kötelezően közzéteendő információk listáját lásd: Rendelet 9. § (3) a-g) pontok. Ilyen például a szolgáltatási körzet, elérhetőség, a telepre évenként bekerülő, örökbeadott állatok száma, valamint az arra vonatkozó számadatok, hogy mennyi állatnak oltották ki az életét (a megfelelő módon).

⁴² Végső előterjesztői indokolás, Rendelet 7. §

⁴³ Ebrendészeti telepek listája. Nébih. <https://portal.nebih.gov.hu/ebrendeszeti-telepek> (2024. 07. 11.)

⁴⁴ Rendelet 9. § (1) bekezdés

elhelyezésének céljából működtetett intézmény.⁴⁵ Az állatmenhely létesítésének általános szabályait az állatvédelmi törvényünk tartalmazza,⁴⁶ a menhelyeken folyó állattartás alapvető higiéniai szabályai pedig az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendeletben (a továbbiakban: Állat-egészségügyi Szabályzat) találhatóak meg.⁴⁷ A részletes szabályozás az állatkertek és az állatotthonok létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól szóló 3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendeletben található meg.⁴⁸ Az önkormányzat az ebrendészeti tevékenység ellátásának biztosítását állatmenhellyel történő megállapodás útján is teljesítheti a kóborállat-rendelet hatályba lépését követően.⁴⁹

A kóborállat-rendeletet megelőzően hatályos szabályozás alapján a gyepmester tevékenységi körébe tartozott a településen kóborló állatok befogása, illetve a település belterületén elhullott állatok begyűjtése is. Ez a tevékenység vált ketté a rendelet hatályba lépésével, s az élő állatok befogásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok már az ebrendészeti tevékenység fogalomkörébe tartoznak.⁵⁰ A gyepmester feladataira, és a gyepmesteri telepekre vonatkozó sajátos szabályokat az Állat-egészségügyi Szabályzat tartalmazza, amely meghatározza a gyepmester személyét, ellátandó feladatait, továbbá a gyepmesteri telepek kötelező felszereléseit. A kóborállat-rendelet 18. §-a kimondja, hogy azok a gyepmesteri telepek, amelyek a rendelet hatálybalépésekor ebrendészeti tevékenységet is folytatnak, 2022. július 1. napjától kötelesek megfelelni a rendeletben foglalt előírásoknak.⁵¹ Tehát lehetőség van arra, hogy amennyiben mindkét feladatkör feltételeit biztosítani tudja, ugyanazon személy lássa el továbbra is e két tevékenységet.⁵²

3. 2. Az Állatvédelmi törvény vonatkozó szabályainak elemzése

A kóbor állatokkal kapcsolatos tevékenységet a rendelet hatályba lépését megelőzően kizárólag az Ávtv. szabályozta, s szabályozza jelenleg is a kóborállat-rendelet mellett.⁵³

A törvény 48/A. § (3) bekezdése jelöli ki a települési – a főváros belterületén a fővárosi – önkormányzatot, amelyek kötelező feladatát képezi a település belterületén a kóborló állatok befogása. A befogott kóbor állat, amelynek tulajdonosa a befogástól számított 15 napon belül

⁴⁵ Ávtv. 3. § 6. pont

⁴⁶ Ávtv. 41. §

⁴⁷ VETTER 2024. 217-218. o.

⁴⁸ Uo.

⁴⁹ Rendelet 3. § (6) bekezdés

⁵⁰ Végző előterjesztői indokolás

⁵¹ Rendelet 18. §, JÁMBOR: A kedvtelésből tartott állatok védelmének... 18. o., lásd még: NAGY Csilla: Sintér, gyepmester, ebrendész=Jegyző, 2022/5. sz., 24-28. o.

⁵² Végző előterjesztői indokolás

⁵³ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

nem válik ismertté, az állam tulajdonába kerül, ezt követően pedig az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról. Ha ez nem vezet eredményre, vagy jogszabály kizárja az átruházást, az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat végleges elhelyezéséről. Amennyiben az elhelyezés eredménytelen, az állat életét a kóborállat-rendeletben meghatározott időtartam, tehát a befogástól számított 45 nap elteltével, a megengedett módon ki lehet oltani.⁵⁴ Ha az állat tulajdonosa ismertté válik, köteles visszavenni az állatot, és megtéríteni a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket.⁵⁵ A gyakorlatban, ha az állat nem rendelkezik transzponderrel vagy nem az a személy jelentkezik az állatért, aki a mikrochipbe tulajdonosként be van jegyezve, az ebrendészeti telep csak akkor adja ki az állatot, ha az állatvédelmi hatóság dokumentummal alátámasztja, hogy az eb kiadható (ilyen dokumentum például egy közigazgatási eljárás során hozott határozat).⁵⁶

Ha az állat tulajdonosa ismertté válik, és az számára ki is adható, ennek ellenére a tulajdonos nem veszi vissza az állatot, akkor az Ávtv. megsértése miatt indulhat az ügyben állatvédelmi hatósági eljárás, amely során a hatóság a visszavétel, illetve a költségek megfizetése mellett kiszabhat további közigazgatási szankciókat is (pl.: állatvédelmi bírságot, az állattartást korlátozhatja vagy meg is tilthatja).⁵⁷

Ha az állat tulajdonosa ismertté válik, de az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a részére nem adható ki, az állatvédelmi hatóság az állat elkobzásáról határoz – az addig felmerült költségek megfizetésére kötelezés mellett⁵⁸ – és ezt követően gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról. Amennyiben ez eredménytelen, a befogástól számított 45 nap elteltét követően az állat életét a megengedett módon ki lehet oltani.⁵⁹ A fent említett esetekben állatvédelmi hatóság alatt a jegyzőt kell érteni.⁶⁰

Abban az esetben tehát, ha egy településen bejelentés érkezik az utcára kitétt vagy kóborló állatról, a jegyzőnek és az önkormányzatnak kell eljárnia. Ha ismert az állat gazdája, a jegyzői nyilvántartás szerint be van jelentve, oltva, chipelve, akkor az ügy szabálysértésnek minősül, megvalósul a „veszélyeztetés kutyával” tényállása.⁶¹ A kutya szökése egyébként

⁵⁴ Ávtv. 48/A. § (3) bekezdés

⁵⁵ Ávtv. 48/A. § (4) bekezdés

⁵⁶ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

⁵⁷ Uo., Ávtv. 48/A. § (4)

⁵⁸ A költségeket lásd: Rendelet 8. § (1) bekezdés

⁵⁹ Ávtv. 48/A. § (4) bekezdés

⁶⁰ A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 6. § (9) bekezdése állatvédelmi hatóságként jelöli ki a települési önkormányzat jegyzőjét, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjét, a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyzőt az Ávtv. 48/A. § (1), (3), (4) bekezdések tekintetében.

⁶¹ BODOR Katalin: Mikor kell állatvédelmi ügyben közigazgatási eljárást indítani? Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024) 15. o.

megalapozza az állatvédelmi bírság kiszabásának lehetőségét is állatvédelmi hatósági eljárásban (Ávtv. 5. § (1) bekezdésének megsértése). KAJÓ tanulmányában a „kiszökő” állat tényállása kapcsán kiemeli, hogy alkalmankénti szökés esetén pusztán a szökés ténye megalapozza az állatvédelmi bírság kiszabhatóságát (lévén, hogy a közigazgatási bírságok objektív alapúak), míg a veszélyeztetés kutyával tényállás esetében már egy tudatos és szándékos magatartásról beszélhetünk: kóborolni hagyja a kutyát. Párhuzamos eljárásra akkor van lehetőség, ha a szabálysértési indul meg előbb, hiszen az Sztv. kizárja folyamatban lévő közigazgatási eljárás esetén vagy közigazgatási szankció esetén a szabálysértési felelősségre vonást.⁶²

Az Ávtv. 49. § (3) bekezdés g) pontja felhatalmazást ad a Kormány számára, hogy rendeletben állapítsa meg a település belterületén a kóbor állatok befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályait.⁶³ Ezen feladatának eleget téve alkotta meg a kóborállat-rendeletet, amely 2022. január 1-jén lépett hatályba.⁶⁴

3. 3. A kóborállat-rendelet, mint az állatvédelem területén elért siker⁶⁵

A Kormány az Ávtv. 49. § (3) bekezdés g) pontjában, valamint a 15. § és a 20. § tekintetében a 49. § (3) bekezdés f) pontjában kapott felhatalmazás alapján alkotta meg a kóborállat-rendeletet. A Kormány az állatvédelem területén elért újabb sikerként könyvelte el a rendelet megalkotását, amelynek elsődleges célja, hogy közegészségügyi, állategészségügyi és állatvédelmi szempontból is megfelelő és korszerű környezetet teremtsen meg, amelynek révén az ebrendészeti telepek szakmai színvonala növekszik, javul az átláthatóságuk, valamint a telepeken tartott állatok jóléte, egészsége és gazdához jutási esélye is emelkedik. A rendelet előkészítésében részt vett az akkori Nemzeti Állatvédelmi Program megújításáért és végrehajtásáért felelős miniszteri biztos, a Nemzeti Állatvédelmi Tanács, valamint több hatóság, szakmai intézmény és állatvédő civil szervezet is.⁶⁶ A rendelet a települési

https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/06/13/04_mikor_kell_allatvedelmi_ugyben_kozigazgatasi_eljarast_inditani.pdf (2024. 08. 29.)

Veszélyeztetés kutyával: 2012. évi II. törvény 193. § (1) bekezdés a) pont

⁶² KAJÓ Cecília: Segítség, állatvédelmi hatóság lettem! Jogi Fórum.

<https://www.jogiforum.hu/publikacio/2021/05/13/segitseg-allatvedelmi-hatosag-lettem/> (2024. 08. 29.)

Az állatvédelmi bírság legmagasabb összege szökés esetén elérheti a 450 000 Ft-ot. A bírság egyébként az önkormányzat saját bevétele és állatvédelmi fejlesztésekre fordíthatja (pl.: ivartalanítási program hirdetése).

Lásd: 244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatvédelmi bírságról 1. melléklet f) és 4. melléklet h) pont

⁶³ Ávtv. 49. § (3) bekezdés g) pont

⁶⁴ Rendelet 17. §

⁶⁵ Lásd még: NAGY Csilla: A kóbor állat-rendelet SWOT elemzése=Jegyző, 2022/6. sz., 15-21. o.

⁶⁶ Újabb siker az állatvédelemben...

önkormányzatot, valamint az állatvédelmi hatósági jogkörben eljáró jegyzőt jelöli ki a kóbor állatok befogásával, elhelyezésével és tulajdonjogának átruházásával kapcsolatos feladatok ellátására,⁶⁷ melyeket a dolgozat következő fejezetében részletezek. Mint ahogyan már fentebb kiemeltem, a kóborállat-rendeletet megelőzően nem volt még hazánkban ilyen átfogó szabályozás, amely az ország területére kiterjedő hatállyal rendezte volna a kóbor állatokkal kapcsolatos feladatokat és intézkedéseket.⁶⁸

3. 4. A kóbor állatokkal kapcsolatba hozható önkormányzati rendelkezések vizsgálatának eredményei

3. 4. 1. A kutatás módszertana

Az önkormányzatok képviselő-testületeinek törvényi felhatalmazása van arra nézve, hogy a kedvtelésből tartott állatok tartásának helyi, különleges szabályait rendeletükben határozhassák meg, követelmény azonban, hogy ezen rendelkezések nem lehetnek ellentétesek a jogszabályokban meghatározottakkal.⁶⁹ Jellemzően három csoportba sorolhatóak az állattartás tárgykörével foglalkozó önkormányzati rendeletek: léteznek kifejezetten állattartással foglalkozók, a tartásra szolgáló építményekkel kapcsolatos előírásokról szóló helyi építési szabályozások, emellett pedig a közösségi együttélés szabályaival kapcsolatos rendeletek.⁷⁰ Kutatásomban a megyei jogú városok – a fent említett hármas csoportosítás alapján – kifejezetten az állattartásra, a közösségi együttélésre, ezen felül pedig a közterület-felügyeletre vonatkozó rendeleteit vizsgálva, a kóbor állatokkal kapcsolatos rendelkezések kigyűjtésére, elemzésére és összehasonlítására helyeztem a hangsúlyt. A rendeleteket a Nemzeti Jogszabálytár oldalán értem el.⁷¹

3. 4. 2. A kutatás eredményeinek összegzése

Az állattartási rendeletek tekintetében a 25 vizsgált városból 11 nem alkotott a témában rendeletet. Ide tartozik Debrecen, Esztergom, Érd, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Miskolc, Nyíregyháza, Sopron, Szombathely, Tatabánya, valamint Veszprém. Fontos megemlíteni, hogy habár kifejezetten a kedvtelésből tartott állatokra nézve nem alkottak ezek a közgyűlések szabályozást, de más rendeletekben pl.: a fent említett építés szabályozásokban előfordulhatnak az állatok tartásával kapcsolatba hozható rendelkezések, azonban ezeket a téma irrelevanciája

⁶⁷ Rendelet 1. §

⁶⁸ JÁMBOR 2022. 139. o.

⁶⁹ Helyi jelentőségű előírások. Élelmiszeriparért és Kereskedelempolitikáért felelős Államtitkárság hivatalos honlapja. <https://elelmiszerlanc.kormany.hu/av-helyi> (2024. 07. 05.)

⁷⁰ KAJÓ Cecília: Az állatvédelmi hatósági eljárás vázlata. <https://jogkodex.hu/doc/1986503> (2024. 08. 27.)

⁷¹ Nemzeti Jogszabálytár. Önkormányzati rendeletek. <https://or.njt.hu/> (2024. 07. 05.)

miatt nem vizsgáltam. 6 rendelet esetében pedig elmondható, hogy nem, vagy csak érintőlegesen tartalmaznak kóbor állatokra vonatkozó rendelkezést (Baja, Eger, Salgótarján, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok).

A táblázatban azokat az állattartási rendeleteket szemléltetem, amelyek részletesen rendelkeznek a kóbor állatokról, ebrendészeti tevékenységről.

Állattartással kapcsolatos önkormányzati rendeletek kóbor állatokra vonatkozó rendelkezéseinek áttekintése és elemzése

Önk.	Rendelet	Jogalap	Hatály	Eljáró szerv	Díjak, költségek	Skál a⁷²
<i>Békéscsab a</i>	34/1993. (V.27.) önkormány zati rendelet az ebtartásról és a haszonállat nak nem minősülő állatok tartásának szabályozá sáról	Már hatályon kívül helyezett törvényre hivatkozik.	Személyi: ebtartók Tárgyi: ebtartás	-	Befogott állat esetén tartási költségek megfizetése (az ebrendészeti telep irányába).	5/1
<i>Dunaújvá ros</i>	32 /2012. (VI.8.) önkormány zati rendelete	Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont,	Tárgyi: haszonállat ok és kedvtelésb ől tartott	Önkormányz at gondoskodik :	Befogott állat esetén gondozási költségek megtérítése.	5/3

⁷² A rendeleteket 1-5-ig terjedő skálán osztályoztam aszerint, hogy tartalmaznak-e rendelkezést a kóbor állatokra nézve, és ha igen, akkor mind a gyakorlat, mind pedig akár a laikusok számára is fontos információkról, így pl.: kijelölt szervről, szervekről, hatáskörrel, díjakról, bírságokról tesznek-e említést.

	az állattartásról	valamint hatályon kívül helyezett törvényre hivatkozik.	állatok tartása (ebtartás). (2) bekezdés kivételek pl.: gyepmesterei tevékenység.	közterületen kóborló állatok befogása, valamint elszállítása a gyepmesterei telepre.		
Győr	24/2007. (VII. 10.) önkormányzati rendelethez az állatok tartásáról	Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdés, Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont, Mötv. 13. § (2) bekezdés	Személyi: természeti és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet, Tárgyi: állattartás, felügyelet, állatállomány gondozása, állattartó tevékenység (2) bekezdés kivételek pl.: állatmenhely	Gyepmesterei feladatokat ellátó szervezet: közterületen tartózkodó kóbor ebeket befogja és a Gyepszél utcai Gyepmesterei Telepre szállítja.	-	5/4

			ly és gyepmeste ri telep			
Kaposvár	54/2013. (XI.20.) önkormány zati rendelete a kedvtelésb őltartott állatok tartásáról	Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Ávtv. 48/A. § (3) bekezdés	Tárgyi: kedvtelésb őltartott állatok tartása	A közterületen a kóbor állatok befogásáról a Kaposvári Városüzemel tetési Nonprofit Kft. vagy az általa megbízott szervezet intézkedik.	-	5/3
Nagykaniz sa	52/2004. (XII. 22.) önkormány zati rendelete az állattartás szabályairó l	Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont	Személyi: természete s és jogi személyek , jogi személyisé g nélküli szervezete k Tárgyi: állattartás felügyelet, állatállomá ny gondozása , állattartási	Gyepmester: gazdátlan, kóbor állatot a közterületen befogja és elszállítja a gyepmesteri telepre. 2016. május 15. napjától Nagykanizsá n a gyepmesteri szolgálatot az „Élettér”	Külön és pontosan meghatároz ott összeg a gyepmester által történő befogásra, a befogott állat transzponder rel történő beültetésére, veszettség és kombinált oltás	5/5

		tevékenység folytatása (külön szabályok az ebtartásra és a gyepmesteri tevékenységre)	Állat-és Természetvédő Egyesület látja el.	beadására stb.	
Pécs	47/2014. (XII.10.) önkormányzati rendelethe a kedvtelésből folytatott állattartásról	Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont, Mötv. 13. § (2) bekezdés, Ávtv. 48/A. § (3) bekezdés	Személyi: kedvtelésből állattartást folytató személyek. Tárgyi: kedvtelésből folytatott állattartás (külön rendelkezések az elkóborolt állatokra)	Jegyző: önkormányzati hatósági hatáskör gyakorlása, valamint rendeletben szabályozott önkormányzati hatósági ügyekben hozott döntések végrehajtása Pécsi Közterület-Felügyelet ebrendésze: ellátja az ebrendészeti	Költségek megtérítése az ebrendészek.
					5/4

Szekszárd

			tevékenysége t.		
3/2016.(II. 2.) önkormányzati rendelethez a kedvtelésből tartott állatok tartásának szabályairól 1	Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pont, Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont, Ávtv. 48/A. § (3) bekezdés, Mötv. 8. § (2) bekezdés	Személyi: természete s és jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet Tárgyi: a kedvtelésből tartott állat gondozása, felügyelete, illetve az állat tulajdonosa a	Polgármesteri Hivatal: közterületen a kóbor állatok befogásáról a gyepmestern keresztül gondoskodik gyepmester: a befogott ebekről nyilvántartást vezet, melyben fel kell tüntetni a pl.: befogás idejét, az eb fajtáját, azonosságijelét (név, cím a nyakörvön stb.). A befogást követően az ebet a Tolna Megyei Állat- és Természetvé	Polgármesteri Hivatal: kiszámlázza a befogással járó költségeket a tulajdonosnak. 5.§ (4) bekezdés tartalmazza az állategészségügyi szolgáltatás díjait.	5/5

				Alapítvány által működtetett állatmenhely re szállítja.		
Zalaegerszeg⁷³	38/2020. (XII.16.) önkormány zati rendelete az állatok tartásáról	Ávtv. 49. § (6) bekezdés, Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pont, az élelmiszerlá ncról és hatósági felügyeletér őrl szóló 2008. évi XLVI. törvény 19. § (2)-(3) bekezdés, Ávtv. 48/A. § (3) bekezdés és kóborállat- rendelet 3. §	Személyi: természete s és jogi személy, jogi személyisé g nélküli szervezet Tárgyi: kedvtelésb ől tartott állatok tartása (Ebtartás, ebrendésze ti tevékenysé g)	Önkormányz at: az ebrendészeti tevékenysége t saját szervezeti keretei között látja el. Ebrendész: ebrendészeti telep ellátja a külön jogszabályba n meghatározo tt gyepmesteri feladatokat.	Külön és pontosan meghatározo tt összeg a tartásra, védőoltás beadására, ivartalanítás ra stb.	5/5

⁷³ Zalaegerszeg esetében az állattartási rendelet módosulni fog 2025. január 1-jével. A módosítás értelmében az önkormányzat élvefogó, önzáró csapdákat biztosít a rendeletben meghatározott díj megfizetése ellenében. Az így befogott állat elhelyezéséről, valamint lakott területen kívüli elengedéséről – vadászható faj esetében az illetékes vadászatra jogosult közreműködésével – az ebrendész gondoskodik. Zalaegerszeg állattartási rendelete 5. § (3) bekezdés

A rendeletek címei mellett az általuk hivatkozott jogalapokat gyűjtöttem össze, amely véleményem szerint azért nem elhanyagolható szempont a szabályozás vizsgálatakor, mivel több esetben is előfordult (lásd: Békéscsaba és Dunaújváros) hogy már hatályon kívül helyezett törvényekre hivatkozik a jogalkotó. Ez megmutatja, hogy maga a rendelet nem aktuális, valamint utalhat arra is, hogy az adott településen az állattartás sem feltétlenül prioritás. Kiemelendő, hogy néhány rendelet esetében hivatkozott jogalap az Ávtv. 48/A. § (3) bekezdése, amely a korábban bemutatott ebrendészeti tevékenységet rendezi. Zalaegerszeget külön kiemelném, hiszen ott a kóborállat-rendelet is bekerült a hivatkozott jogalapok közé.

A táblázat következő oszlopában a rendeletek hatályát tekintettem át, a tárgyi hatály tekintetében elmondható, hogy az ebtartás, gondozás, állattartási tevékenység került meghatározásra. Ahol a hivatkozott jogalap említi az Ávtv. kóbor állatokra vonatkozó rendelkezéseit, ott megjelenik az ebrendészeti tevékenység, vagy Nagykanizsa esetében például a gyepmesteri tevékenység szabályozása. Győrnél kiemelendő, hogy egy külön fejezetet szentelt a jogalkotó a macskatartás szabályozásának. Ennek keretében rendelkezik arról, hogy az adott köz-és lakóépületben elszaporodott macskák eltávolításáról a lakóépület tulajdonosának, illetve kezelőjének kell gondoskodnia.⁷⁴ Véleményem szerint ez a rendelkezés több kérdést is felvet hiszen egyrészt nem bizonyos, hogy a macskák az adott személyhez tartoznak, elképzelhető, hogy gazdások, másrészt a megfogalmazás alapot szolgáltathat akár az állatok nem megengedett módon történő „eltávolítására” is.

A személyi hatály esetében elmondható, hogy több esetben nem csak a természetes személyek kerülnek említésre, mint állattartó/ebtartó, hanem a jogi személyek, valamint a jogi személyiség nélküli szervezetek is. Ezekben az esetekben is kimutatható KAJÓ megállapítása, miszerint az önkormányzatok sok esetben átveszik egymástól sablonszerűen az adott rendelkezést (Győr, Nagykanizsa, Zalaegerszeg).⁷⁵

A következő oszlopban azokat a szerveket gyűjtöttem össze, amelyeket a rendeletek az ebrendészeti/gyepmesteri tevékenységgel kapcsolatban feladatellátóként megjelölnek. Itt elsősorban azt vizsgáltam, hogy megjelenik-e rendeleti szinten, hogy az adott település hogyan, milyen szervek útján valósítja meg a tevékenységet. Látható, hogy a gyakorlatban túlnyomó részben a gyepmester az, aki az ebrendészeti tevékenységgel is foglalkozik, két esetben azonban (Zalaegerszeg, Pécs) megjelenik az ebrendészeti tevékenység. Az is kiolvasható a rendeletekből, hogy nem ritka az állatmenhellyel megvalósított kooperáció. Így valósul meg az ebrendészeti tevékenység Kaposvár esetében is, amelyet részletesen a 4. 2 fejezetben elemzek.

⁷⁴ Győr állattartási rendelete 10. § (1) bekezdés

⁷⁵ KAJÓ: Az állatvédelmi hatósági eljárás...

A következő oszlopban a rendeletek által meghatározott díjakat, költségeket jelöltem, amelyeket rendszerint az ebrendészeti/gyepmesteri telepnek kell megtéríteni kóbor állat esetében. Véleményem szerint hasznos ezt rendeleti szinten is rögzíteni (amellett, hogy a szabályozás kötelezővé teszi a telep honlapján történő közzétételt is⁷⁶), hiszen ez akár visszatartó erővel is hathat arra az állattartóra, aki gyakran hagyja „kóborolni” az állatát. Ugyanez igaz az állatvédelmi bírságra is, bár azt gondolom, hogy – szökés esetén – az összeg irreálisan magas ahhoz képest, hogy hány „állattartó” hagyja egyébként figyelmen kívül az állattartással járó egyéb kötelezettségeit.

Az állatvédelmi bírság mellett érdemes megemlíteni az ebrendészeti hozzájárulást is. Az Ávtv. adja meg a felhatalmazást az önkormányzatok számára, hogy a 4 hónapos kort elért ebek után ebrendészeti hozzájárulást szedhessenek be,⁷⁷ amelyet kötelesek a hazai állatvédelmi kultúra előmozdítása érdekében ebtartási és ezzel összefüggő feladatokra felhasználni.⁷⁸ Véleményem szerint az ebrendészeti hozzájárulás beszedése remek lehetőség az önkormányzatok számára, hogy az ebrendészeti telepek férőhelyeinek bővítését ebből a befolyt összegből rendezzék, ezzel elősegítve több állat elhelyezését, illetve csökkentve a helyhiány miatti eutanázia gyakoriságát.

A kutatásban vizsgáltam közterület-felügyeletről, valamint közösségi együttélés szabályairól szóló önkormányzati rendeleteket is. Az előbbiekről összességében elmondható, hogy deklarálják a közterület-felügyelet kötelező feladatát, miszerint az köteles közreműködni állategészségügyi, valamint ebrendészeti feladatok ellátásában az adott településen (lásd: 4. 4.). A közösségi együttélés szabályai viszont egyes települések esetében rögzítenek aggályos szabályozásokat is: a közösségi együttélés alapvető szabályait sérti meg, aki közterületen ebet, macskát, vagy pl. Nagykanizsa esetében bármilyen állatot etet.⁷⁹ KAJÓ kiemeli, hogy ilyenkor nem maga az állat etetése a közösségellenes, hanem az ezzel együtt járó szennyezés, tehát az követ el közösségellenes magatartást, aki az etetéssel a közterületet beszennyezi.⁸⁰ Külön kiemelném Békéscsabát, ahol az „odaszoktatás” miatt az is tilalmazott, hogy búvóhelyet vagy élelmet helyezzenek ki a (kóbor) macskák számára.⁸¹ Tatabánya esetében pedig a szabályozás úgy rendelkezik, hogy gazdátlan állatok etetése céljából tilos élelmiszert közterületre

⁷⁶ Rendelet 8. § (4) bekezdés

⁷⁷ Ávtv. 42/C. (1) bekezdés

⁷⁸ Mire jó az ebrendészeti hozzájárulás? Élelmiszeriparért és Kereskedelempolitikáért felelős Államtitkárság honlapja. <https://elelmiszerlanc.kormany.hu/av-hozzajarulas> (2024. 09. 05)

⁷⁹ Nagykanizsa közösségi együttélés rendelete 9. § a) pont

⁸⁰ KAJÓ: Az állatvédelmi hatósági eljárás...

⁸¹ Békéscsaba közösségi együttélés rendelete 15. §

kihelyezni.⁸² Meglátásom szerint nem célszerűek a rendelkezések megfogalmazásai, hiszen ellenérzést válthatnak ki sokakból, valamint azt a hozzáállást tükröz(het)ik, hogy az adott település egyébként nem segítő szándékkal lép fel a kóbor állatok érdekében. Néhány rendelet a közösségi együttélés alapvető szabályainak megsértéseként értékeli, ha valaki akadályozza a gyepmestert/ebrendészt a kóbor állat befogásában, illetve Eger városa esetében az önkormányzat akadályozása az ebösszeírásban, a közreműködés megtagadása és a bejelentés elmaradása is közösségellenes magatartásnak minősül.⁸³

Látható tehát, hogy a rendeletek tartalmazzak a kóbor állatokkal összefüggésben szabályozásokat, azonban leginkább csak bizonyos tárgykörökhöz (lásd: etetés problematikája) kapcsolódóan tesznek róluk említést. Az áttekintett rendeletek alapján célszerű lenne, hogy több megyei jogú város is rendezze elsősorban az állattartás e kérdéseit rendelet útján, szabályozva azokat a kérdéseket, amelyek a kóborló, kóborolni hagyott állatokat érintik, kezdve annak a szervnek a megjelölésével, amelyik (szerződés, társulás vagy saját szervezeti keretek között) kötelező feladataként ellátja az ebrendészeti tevékenységet. A közösségi együttélést szabályozó rendeletek vonatkozásában pedig meglátásom szerint szükséges lenne, hogy az önkormányzatok deklarálják azon magatartásformák közösségellenességét, amelyek az állat elkóborlásához vezethetnek, így például az őrizetlenül hagyás esetét. Pécs esetében az állattartási rendelet kimondja, hogy többek között az üzlet előtt felügyelet nélkül kikötött ebet a közterület-felügyelet ebrendésze befogja, és a telepre szállítja.⁸⁴

IV. Kóbor állatokkal kapcsolatos közigazgatási feladatokat ellátó szervek és tevékenységük

Az állatvédelemben részt vevő közigazgatási szervek köre felettébb színes és szerteágazó: mind az államigazgatás (központi, területi és helyi szinten is), mind pedig az önkormányzati igazgatás területén megtalálhatóak olyan szervek, amelyek aktív szerepet töltenek be az állatvédelemben.⁸⁵ A szabályozás rendszerének bemutatását követően e fejezetben az intézményrendszert tekintem át, amit a kérdéskör komplexitása miatt azon szervek elemzésére szűkítettem, amelyek ebrendészeti tevékenységgel foglalkoznak, vagy aktívan részt vállalnak a

⁸² Tatabánya rendelete a közterületek tisztán tartásáról 8. § (3) bekezdés

⁸³ Eger közösségi együttélés rendelete 8. § (1) bekezdés c) pont

⁸⁴ Pécs állattartási rendelete 7. § (1) bekezdés

⁸⁵ Jámbor 2022. 53. o. Az állatvédelmi feladatot ellátó központi, területi és helyi igazgatási szervek, valamint állatvédelmi (közigazgatási vagy köz) feladatot ellátó nem közigazgatási szervek tevékenységéhez és feladatainak áttekintéséhez lásd még: JÁMBOR 2022. 53-70. o., JÁMBOR Adrienn: Az állatvédelem közigazgatási alapjainak áttekintése. Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024) 9-22. o.

https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/08/02/07_az_allatvedelem_kozigazgatasi_alapjainak_atteki_ntese.pdf (2024. 08. 09.)

kóborállat-helyzet kezelésében, javításában, s csak ilyen jellegű tevékenységük áttekintésére helyeztem a hangsúlyt.

4. 1. Az önkormányzat és az ebrendészeti tevékenység

Az önkormányzat feladatkörébe tartozó ebrendészeti tevékenységet – ha rendelkezik ebrendészeti teleppel – saját szervezeti keretei között, vagy önkormányzati társulás keretében látja el, illetve telep hiányában szerződést köthet ebrendészeti telepet működtető természetes vagy jogi személlyel. Az önkormányzat a Nébih felé köteles az adatátadásra⁸⁶ (ha saját szervezeti keretei között, vagy társulás útján valósítja meg a tevékenységet), valamint köteles a kóborállat-rendelet szerinti, az ebrendészeti telep működésére és a kóbor állatok elhelyezésére vonatkozó feltételeket teljesíteni. Ha szerződés alapján ebrendészeti telepet működtető természetes vagy jogi személy látja el az ebrendészeti tevékenységet, az önkormányzat felel a feladat ellátásáért, és gondoskodik az ellenőrzéséről is.⁸⁷ Mint már fentebb esett róla szó, az önkormányzatnak a kóborállat-rendelet hatálybalépését követően lehetősége nyílt arra, hogy az ebrendészeti tevékenységet állatmenhellyel való megállapodás útján teljesítse.⁸⁸

Az ebrendészeti telepeket működtető természetes vagy jogi személlyel kötött megállapodások többnyire megbízási vagy vállalkozási szerződések útján valósulnak meg.⁸⁹

A települési önkormányzatok – ebrendészeti feladatok elvégzése érdekében, illetve a veszettség elleni oltás járványvédelmi vonatkozásaira való tekintettel három évente legalább egy alkalommal – ebösszeírást végeznek.⁹⁰ Az önkormányzat által végzett összeírás, a transzponderrel, valamint az állatorvosok által elvégzett adatrögzítéssel⁹¹ együtt az országos ebnyilvántartás három pillérét képezik.⁹²

A Magyar Birtokvédelmi Szövetség 2022 tavaszán – a kóborállat-rendelet hatálybalépését követően – megkereste a megyeszékhelyeket, az iránt érdeklődve, hogy hogyan oldják meg a településen az ebrendészeti tevékenységet. NAGY kiemeli, hogy 2024-re minden megyeszékhely szervezeten gondoskodik az ebrendészeti tevékenység ellátásáról, a megoldások azonban vegyesek. A legtöbb helyen a közterület-felügyelet látja el a tevékenységet, vagy a helyi városgazdálkodási kft jár el szerződés alapján, illetve gyakoriak a

⁸⁶ Rendelet 4. § (3) bekezdés b) -e) pontjai szerinti adatok pl.: telephely címe, telefonszáma stb.

⁸⁷ Rendelet 3. § (1)-(3) bekezdés

⁸⁸ Rendelet 3. § (6) bekezdés

⁸⁹ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

⁹⁰ Ávtv. 42/B. § (1) bekezdés

⁹¹ A Magyar Állatorvosi Kamara kisállat nyilvántartó rendszere (Petvetdata) a mikrochipes állatazonosítóval és/vagy EU-s állatútlevéllel rendelkező kisállatok nyilvántartására szolgál. <https://www.petvetdata.hu/> (2024. 08. 24.)

⁹² D. HORVÁTH 2022. 9. o.

menhellyel, civil szervezetekkel kötött szerződések. A probléma leginkább a kistelepülések tekintetében merül fel, hiszen ez számukra „nagy, olykor megoldhatatlan feladatot jelent, mind anyagilag, mind pedig azért, mert nincs a közelben olyan szervezet, amellyel le tudna szerződni.”⁹³

4. 1. 1. Kóbor állat befogása, elhelyezése és állategészségügyi ellátása

Az ebrendész feladata az ebrendészeti tevékenység ellátása és kóbor állatok felderítése érdekében a település belterületének szükség szerinti, rendszeres, de legalább kéthetente történő bejárása, továbbá lakossági bejelentés alapján ki is kell mennie a helyszínre, ahol az állat megtalálható. Az állat befogását a lehető legkíméletesebb módon kell elvégezni, fojtásmentes befogóbottal. A befogást a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a befogást követő 24 órán belül meg kell kísérelni. Amennyiben ez sikertelen, 24 órán belül ismételten meg kell kísérelni az állat befogását. Kivételt képez a közintézmény 100 méteres körzetében előforduló vagy a lakosságra fenyegetést jelentő kóbor állat, ebben az esetben haladéktalanul, de legkésőbb 4 órán belül meg kell kísérelni a befogást, s mindaddig folytatni kell, amíg az eredményes nem lesz. Abban az esetben, ha az állat magánterületen tartózkodik, akkor az adott terület tulajdonosa kérelmére kell megkísérelni a befogást, a tulajdonosnak pedig ezzel egyidejűleg kötelezettséget kell vállalnia az együttműködésre és a munkavégzés feltételeinek biztosítására. Magánterületen az állat befogását egyéb esetben az állatvédelmi hatóság is elrendelheti.⁹⁴ Ez akkor történhet meg, ha a kóbor állat olyan magánterületre téved be, amelynek tulajdonosa nem ismert.⁹⁵ Ha a befogás sikeres, azonnal ellenőrizni kell, hogy az állat transzponderrel vagy más módon meg van-e jelölve, majd az ebrendészeti telepen – sürgős esetben – azonnal, de legkésőbb 24 órán belül állatorvosi egészségügyi vizsgálatot kell kezdeményezni, valamint a befogást követő 24 órán belül meg kell kezdeni a tulajdonos felkutatását és értesítését. Abban az esetben, ha a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté, a fent említettek szerint kell eljárni. Ismeretlen tulajdonosról beszélünk a kóborállat-rendelet szerint, ha a tulajdonos felkutatása érdekében tett intézkedések nem vezettek eredményre, vagy az állat befogásától számított 15 nap letelt.⁹⁶

A rendelet az ezt követő szakaszokban részletes és szigorú feltételeket szab meg az ebrendészeti telepre bekerülő állatok tartására, állategészségügyi ellátására nézve, külön kiemelve például a hatósági megfigyelés szabályait, a telepen végzett állatorvosi tevékenységet,

⁹³ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

⁹⁴ Rendelet 10. §

⁹⁵ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

⁹⁶ Rendelet 11. §

továbbá a takarítás részletes előírásait. Ilyen például, hogy az egymásra veszélyt jelentő állatokat egymástól elszeparáltan, úgy kell elhelyezni, hogy egymást ne ingerelhessék, ne veszélyeztethessék, illetve ne jelentsen stresszhelyzetet sem számukra a másik.⁹⁷ Minden férőhelyet napi rendszerességgel takarítani kell, a férőhely kiürítése után pedig azonnali teendő a takarítás és a fertőtlenítés.⁹⁸ Ezek a szabályok az esetleges fertőzések terjedését hivatottak kiküszöbölni, valamint hozzájárulnak az állatok egészségének megőrzéséhez.⁹⁹ Az állatokat naponta legalább két alkalommal ellenőrizni kell, napi legalább egyszeri etetést és az ivóvízhez folyamatos hozzáférést kell számukra biztosítani.¹⁰⁰ A beteg, a sérült vagy az agresszív egyedet pedig a többi állattól elkülönítve kell tartani (a hatósági megfigyelés idejét követően is).¹⁰¹ Véleményem szerint e szabályok megléte és szigorú betartatása elengedhetetlen egy jól működő, az állategészségügyi, valamint a közegészségügyi szabályoknak is megfelelően üzemelő ebrendészeti telep hálózat fenntartásában és működtetésében. JÁMBOR a rendelkezések tekintetében kiemeli, hogy az Ávtv. szerinti jó gazda gondosságának minimumkövetelményei kormányrendeleti szinten is megjelennek.¹⁰²

4. 2. Az állatvédelmi hatósági jogkörben eljáró jegyző

A jegyző kóbor állatokkal kapcsolatos feladatait a kóborállat-rendelet 3. § (4) és (5) bekezdése tartalmazza, valamint a már korábban részletezett Ávtv. 48/A. § (3) bekezdése. A kóbor állat tulajdonjogának átruházásáról, végleges elhelyezéséről, életének megengedett módon történő kioltásáról a jegyző gondoskodik, aki ezen feladatai ellátása érdekében megállapodást köthet az ebrendészeti telep üzemeltetőjével. Abban az esetben, ha nem született ilyen megállapodás, a jegyző – feladatai ellátása során – köteles a rendelet által az ebrendészeti telepekre előírt működési feltételeket biztosítani, valamint a kóbor állatok elhelyezésére vonatkozó előírásoknak megfelelni.¹⁰³ Amennyiben a kóbor állatot örökbeadják – és nem létesült a jegyző és az ebrendészeti telep között ilyen megállapodás – a jegyző és az örökbefogadó köt írásbeli megállapodást, amely az örökbefogadó kötelezettségeit tartalmazza.¹⁰⁴ Az ebrendészeti tevékenység fogalmából is kitűnik, hogy amennyiben a jegyző nem állapodik meg az

⁹⁷ Rendelet 12. § (1) bekezdés, lásd még: JÁMBOR 2022. 139. o.

⁹⁸ Rendelet 12. § (2) bekezdés, uo.

⁹⁹ JÁMBOR: A kedvtelésből tartott állatok védelmének... 16. o.

¹⁰⁰ Rendelet 12. § (3) bekezdés, uo.

¹⁰¹ Rendelet 12. § (7) bekezdés, uo.

¹⁰² JÁMBOR 2022. 139. o.

¹⁰³ Rendelet 3. § (4)-(5) bekezdés

¹⁰⁴ Rendelet 14. § (3) bekezdés

ebrendészeti telep vezetőjével az állat örökbeadása és életének megengedett módon történő kioltása nem tartozik az ebrendészeti tevékenység körébe.¹⁰⁵

A jegyző mint állatvédelmi hatóság által meghozott döntések formája általában határozat, de az állat elkobzása, tulajdonátruházása, végleges elhelyezése, és az állat életének kioltása tekintetében a döntések más formája is kikristályosodott a gyakorlatban, ilyen például a fent említett megállapodás az ebrendészeti telep üzemeltetőjével. A megállapodás formáját az Ávtv. nem írja elő, de opcionálisan felajánlja a hatósági (közigazgatási) szerződés megkötését. Egyedi gyakorlatok valósulnak meg a tekintetben is, hogy a jegyző és az ebrendészeti telep üzemeltetője között létrejövő megállapodás a hatósági döntés végrehajtására irányul, vagy keretszerződés lévén a jegyző átengedi a döntést az ebrendészeti telep üzemeltetőjének. Örökbefogadás esetében viszont a rendelet szövege támpontként szolgál (14. § (3) bekezdés), hiszen, ha a jegyző és az ebrendészeti telep üzemeltetője között nem jött létre megállapodás, az üzemeltető dönthet az örökbefogadásról.¹⁰⁶

Fontos még kiemelni NAGY észrevétele alapján, hogy míg az önkormányzat köthet megállapodást állatmenhellyel, a jegyző nem, ő csak az ebrendészeti telep üzemeltetőjével. Ez akkor válhat problematikussá, ha az önkormányzat az ebrendészeti tevékenység tekintetében menhellyel kötött szerződést, így a jegyző viszont az állat örökbeadásáról nem köthet. Ilyenkor minden állat esetében külön döntést kell meghoznia.¹⁰⁷

A megvalósuló gyakorlat megismerése érdekében megkerestem Kaposvár Megyei Jogú Város jegyzőjét, és interjút készítettem az állatvédelmi ügyekkel foglalkozó igazgatási ügyintézővel. Az interjú célja a dolgozat témakörével összefüggő kérdések gyakorlati jellegű megközelítéseinek feltárása volt. Az interjú típusa strukturált interjú, a beszélgetés során érintettük többek között az ebrendészeti feladatokat, az állatvédelmi tárgyú bejelentések kérdéskörét, illetve a jegyző kóbor állatokkal kapcsolatos feladatait. Az interjúból kiderült, hogy igen kevés bejelentés érkezik a polgármesteri hivatalhoz állatvédelmi ügyben, macskák esetében pedig évente maximum 1-1. Pozitívum, hogy az ebösszeírásban az interjúalany elmondása szerint jelentős számban működnek közre az állattartók. Kaposváron az ebrendészeti tevékenységet szerződés alapján a Városüzemeltetési Nonprofit Kft. és a Kutyatár Természet- és Állatvédő Egyesület együttesen látja el. Kiemelendő, hogy évente több ellenőrzés is

¹⁰⁵ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

¹⁰⁶ Uo.

¹⁰⁷ Uo.

lefolytatásra kerül kóbor állat miatt, amelynek következménye lehet állatvédelmi hatósági eljárás, amennyiben az eb és a tulajdonosa is beazonosítható.¹⁰⁸

4. 2. 1. Az állat tulajdonjogának átruházása, az örökbeadás

A rendelet – szűk körben ugyan, de – lehetőséget biztosít arra, hogy az állat tulajdonjogát a tulajdonos ajándékozási szerződéssel az ebrendészeti telepre ruházza át, amely az állam tulajdonszerzését eredményezi.¹⁰⁹ Nagyon gyakori eset, hogy az állattartók az állat feletti tulajdonjog felhagyása érdekében az állatot forgalmas útszakaszok mentén, erdőkben, akár kevésbé lakott területeken kiteszik, magára hagyják, annak ellenére, hogy ez a magatartás egyébként tilalmazott.¹¹⁰ Az említett rendelkezés lehetőséget biztosítana a tulajdonosok számára, hogy teljesen legális módon hagyjanak fel az állatuk feletti tulajdonjoggal, csökkentve ezzel a kóbor állatok számát, valamint nem utolsó sorban az állat életét sem tennék ki veszélynek.

Az örökbeadás is az ebrendészeti tevékenység körébe tartozik, a kóborállat-rendelet megfogalmazásában a kóbor állat tulajdonjogának átruházását jelenti.¹¹¹ Csak olyan kóbor állat adható örökbe, amely transzponderrel megjelölt, veszettség elleni védőoltásban és ezzel egyidejűleg széles spektrumú féreghajtó szerrel kezelésben részesült.¹¹² Az állat örökbeadásakor az ebrendészeti telep üzemeltetője, vagy a jegyző (ha nincs megállapodása az ebrendészeti teleppel) köt írásbeli megállapodást az örökbefogadóval, amely tartalmazza az örökbefogadó kötelezettségeit.¹¹³ Ezen kötelezettségek is a jó gazda gondosságát és a felelős állattartás követelményeit tükrözik. Ilyen rendelkezés példának okáért az örökbefogadott állat számára rendszeres orvosi ellátás, táplálék, valamint megfelelő mozgástér biztosítása, vagy az állatra vonatkozó bejelentési és oltási kötelezettségek teljesítése.¹¹⁴ A kóbor állat csak ivartalanítva, vagy ivartalanítási kötelezettséggel adható örökbe.¹¹⁵ Az örökbefogadó kötelezettsége, hogy az örökbefogadástól számított harminc napon belül ivartalaníttassa az állatot, és a műtétet végző állatorvos által kiállított igazolást az örökbeadónak juttassa el.¹¹⁶ Az örökbefogadott állatot tilos szaporítási vagy tenyésztési célra használni, továbbá az örökbeadó jogosult ellenőrizni az örökbefogadott állat tartását a későbbiekben.¹¹⁷ Ez az utánkövetés

¹⁰⁸ Interjú (2024. 08. 02.) Az interjú teljes szövegét lásd: Mellékletek

¹⁰⁹ Lásd: Rendelet 15. §

¹¹⁰ Ávtv. 8. §

¹¹¹ Rendelet 2. § f) pont

¹¹² Rendelet 14. § (1) bekezdés

¹¹³ Rendelet 14. § (3) bekezdés

¹¹⁴ Rendelet 14. § (4) bekezdés a) b) és f) pontok

¹¹⁵ Rendelet 14. § (2) bekezdés

¹¹⁶ Rendelet 14. § (4) bekezdés d) pont

¹¹⁷ Rendelet 14. § (5) bekezdés

véleményem szerint rendkívül hasznos, hiszen könnyebben kideríthetővé válik, ha az állatot esetlegesen nem a megfelelő körülmények között tartják, szenved, vagy egyébként a jó gazda gondosságának és a felelős állattartás követelményeinek nem felel meg a tartása és gondozása.

A költségek vonatkozásában elmondható, hogyha a kóbor állat tulajdonosától nem hajthatóak be az állat befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségek, akkor ezek megtérítését az örökbefogadás feltételéül kell szabni, továbbá, ha az állatot az ebrendészeti telepen tartása közben ivartalanították, akkor ennek költségei is az örökbefogadót terhelik, de az önkormányzat megállapíthat számára kedvezőbb feltételeket is.¹¹⁸ Egyebekben örökbefogadott állat tartásával kapcsolatban felmerült összes költség az örökbefogadót terheli, a kivételszabályok figyelembevételével.¹¹⁹

Itt fontos megemlíteni a tulajdonátruházás szempontjából azokat az eseteket, amikor nem az ebrendész, vagy állatvédő civil szervezet találja meg és fogja be az állatot, hanem civil személyek. Ilyen esetben a Polgári Törvénykönyv szerinti találás szabályait (Ptk. 5:54) kell alkalmazni, miszerint a találó a talált állatot birtokba veszi, három hónapot követően megszerzi az állat tulajdonjogát, ha megtett mindent annak érdekében, hogy a dolgot a tulajdonos visszakaphassa, és a tulajdonos három hónapon belül a dologért nem jelentkezett. NAGY ezzel szemben kiemeli, hogy a gyakorlatban – mivel a találó sok esetben nem tudja, hogy ilyenkor (a leggyakrabban) a jegyzőhöz kell fordulnia, illetve nem is szeretné az állatot magánál tartani, s a tulajdonosává válni – a három hónap leteltét megelőzően, akár már a találás napján civil szervezetet, vagy magánszemélyt keres meg, akiknek átadja az állatot. Ezzel kapcsolatban merül fel a probléma, hogy a *nemo plus iuris* elve alapján, mivel a találó sem tulajdonos, így az átvevő sem lesz az. Az állat tulajdonosa továbbra is az marad, akitől az elszökött (feltéve, ha ő volt a tulajdonos). Alapvető különbség tehát hogy az ebrendész által történő „találás” közigazgatási jellegű, míg a civil személy által történő találás polgári jogi jogviszonyt eredményez.¹²⁰

4. 2. 2. A kóbor állat életének védelme

A kóborállat-rendelet 16. § foglalkozik a kóbor állatok védelmével, amely a befogott kóbor állat életének kioltásának szabályait határozza meg. A kóbor állat életének kioltására kizárólag erre vonatkozó állatorvosi szakvélemény alapján, állatorvosi beavatkozás útján kerülhet sor,¹²¹

¹¹⁸ Rendelet 8. § (2) és (5) bekezdés

¹¹⁹ Rendelet 14. § (4) bekezdés c) pont

¹²⁰ NAGY Csilla: A befogott és talált állatok jogi sorsa=Jegyző 2021/5. sz. 12-15. o.

<https://szakcikkladatbazis.hu/doc/9142517> (2024. 08. 26.), lásd még: D. HORVÁTH 2022. 8. o.

¹²¹ Rendelet 16. § (1) bekezdés

kizárólag kábítás után.¹²² Az (egészséges) befogott kóbor állat minimális tartási ideje 45 nap,¹²³ s ezt követően is csak akkor lehetséges az eutanázia, ha a tulajdonos ismeretlen, az állatot nem fogadják örökbe, és a további tartását nyilvántartásba vett állatmenhely nem vállalja. Kivételes esetekben a 45 nap 15 napra rövidíthető,¹²⁴ valamint az eutanázia azonnali alkalmazásának lehetősége is fennállhat. Az állatvédelmi hatóság ilyenkor köteles az állat életének fájdalom nélküli kioltásáról gondoskodni. A felmerült költségeket a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat köteles megtéríteni.¹²⁵ Az Ávtv. deklarálja, hogy az állat életét elfogadható ok vagy körülmény nélkül kioltani nem szabad.¹²⁶ Morális kérdésként felmerül, hogy az ebrendészeti telepen lévő helyhiány mennyiben minősül elfogadható oknak, körülménynek.

A Magyar Birtokvédelmi Szövetség 2023. december végétől 2024. elejéig kutatást végzett, amelyben többek között jegyzői szakmai fórum, megyeszékhelyek, valamint a Nébih oldalán bejegyzett ebrendészeti telepek tájékoztatását kérte a tekintetben, hogy a jegyző ebrendészeti tevékenysége hogyan valósul meg a gyakorlatban, példának okáért: mely szervezet dönt az örökbeadás kérdésében, hoz-e a jegyző határozatot, vagy köt-e megállapodást a kóbor állat életének kioltásáról. Vegyes eredmények születtek: a jegyző vagy kiadmányozza az ebrendészeti telep vezetőjére a feladatokat, vagy egyedi határozatot hoz, de van, ahol megbízási szerződéssel, vagy pedig az ebrendészeti telep működési szabályzatának keretein belül ruházza át a feladatot. Egy település esetében pedig bevonják az eljárásba a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-t is.¹²⁷

4. 3. A járási hivatalok és a Nébih kapcsolódó tevékenysége

A járási hivatalok nem állatvédelmi, hanem élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben látnak el feladatokat a kóborállat-rendelet alapján. Az ebrendészeti tevékenységet és az ebrendészeti telepet annak létesítésének és működésének megkezdése érdekében a járási hivatalnál be kell jelenteni. A járási hivatal a nyilvántartásba vételről értesíti a Nébihet, aki az ebrendészeti tevékenység és telep adatait az élelmiszerlánc-felügyeleti információs rendszerben (a továbbiakban: FELIR) kezeli, és az ebrendészeti telepek listáját, valamint azok honlapjának címét a honlapján közzéteszi.¹²⁸

¹²² Ávtv. 12. § (1) bekezdés. Ha az állat életének kioltását szükséghelyzet indokolja, nem szükséges a kábítás, de kizárólag fájdalomtól mentesen történhet az eljárás, szakszerű gyorsasággal és a legkisebb szenvedéssel járjon. Rendelet 16. § (1) bekezdés és Ávtv. 12. § (2) bekezdés

¹²³ A gazda által leadott állat életét azonnal, a telepre bekerülő állatát pedig 15 napot követően ki lehetett oltani 2022. január 1-jéig. Lásd: JÁMBOR 2022. 133. o.

¹²⁴ Rendelet 16. § (2) és (3) bekezdés

¹²⁵ Ávtv. 45. (1) bekezdés

¹²⁶ Ávtv. 11. § (1) bekezdés

¹²⁷ NAGY: Az önkormányzatok és a jegyzők...

¹²⁸ Rendelet 4. § (1)-(2) bekezdés

A járási hivatal rendszeresen ellenőrzi, hogy az ebrendészeti telep működése a rendelet feltételeinek megfelel-e, akár határozatban meg is tilthatja a tevékenység folytatását, amelyről az önkormányzatot is értesítenie kell.¹²⁹ A korábban tárgyalt ebzárlat esetén a zárlat alatt álló területen és a tilalom ellenére szabadon talált kóbor állatot az ebrendész a járási hivatal által megállapított időközökben befogja.¹³⁰ A járási hivatal a hatósági állatorvos útján látja el az állatmenhely és az ebrendészeti telep működésének állatjárványügyi és higiéniai szempontból történő ellenőrzését is.¹³¹

4. 4. A közterület-felügyelet állatvédelmi funkciói

A közterület-felügyelet kifejezetten állatvédelemmel kapcsolatos feladatokat nem lát el, viszont a közterület-felügyeletről szóló törvény kimondja, hogy a felügyelet feladatai közé tartozik az állat-egészségügyi és ebrendészeti feladatokban történő közreműködés.¹³² A közterület-felügyelőnek egyes állatvédelmet érintő szabálysértési ügyekben van jogosultsága helyszíni bírság kiszabására, ilyen például a korábban említett „veszélyeztetés kutyával” tényállása. Az ebrendészeti feladatok vonatkozásában elmondható, hogy sok helyen összekapcsolódik az ebrendészeti telepekkel, valamint állatvédő civil szervezetekkel is.¹³³ A Nébih új fejlesztése, az Ebrengiszter lehetővé teszi a közterület-felügyelők számára, hogy könnyebben és gyorsabban lekérdezzék az elkóborolt eb gazdájának elérhetőségét.¹³⁴ Az igazgatási ügyintézővel készített interjúban a közterület-felügyelet kóbor állatokkal kapcsolatos feladatait is érintettük. Az interjúalany elmondása alapján „a közterület-felügyelet az esetek észlelésében működik közre, jelzi, ha véleménye szerint szükséges az állatvédelmi ellenőrzés lefolytatása.”¹³⁵

4. 5. Az önkormányzati állatvédelmi őrszolgálat

A települési, fővárosban a kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat önkormányzati állatvédelmi őrszolgálatot (a továbbiakban: őrszolgálat) működtethet.¹³⁶ Az Ávtv. kimondja,

¹²⁹ Rendelet 6. § (1) bekezdés. A felfüggesztés kötelező eseteit a 6. § (2) bekezdése tartalmazza, ilyen például: ha az ebrendészeti telep üzemeltetője harminc napot meghaladóan nem alkalmaz ebrendészt.

¹³⁰ Rendelet 10. § (5) bekezdés

¹³¹ Állat-egészségügyi Szabályzat 194. § (2) bekezdés és a Rendelet 6. § (1) bekezdés, lásd még: VETTER 2024. 108. o.

¹³² A közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény 1. § (4) bekezdés g) pont

¹³³ VETTER 2024. 123. o.

¹³⁴ Könnyebben és gyorsabban hazajuttathatják az önkormányzatok az elkóborolt ebeket a Nébih fejlesztésével. Nébih.

<https://portal.nebih.gov.hu/-/konnyebben-es-gyorsabban-hazajuttathatjak-az-onkormanyzatok-az-elkoborolt-ebeket-a-nebih-fejlesztesevel> (2024. 08. 31.)

¹³⁵ Interjú (2024. 08. 02.)

¹³⁶ Ávtv. 48./A. § (1) bekezdés, VETTER 2024. 223. o.

hogy az őrszolgálatra vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály állapítja meg.¹³⁷ A 49. § (2) bekezdése ezt a feladatot a Kormányra ruházza (rendelet formájában) azonban ez a jogszabály még nem született meg. Az őrszolgálat többek között hozzájárul a kóbor állatok számának visszaszorításához, chipleolvasó segítségével azonosítja és felkutatja az elkóborolt állat gazdáját, járőrözik a településen, továbbá gondoskodik a talált állatok elhelyezéséről. Az őrszolgálat bekapcsolódhat a rendőrség munkájába is.¹³⁸ Budapesten például az állategészségügyi feladatokat és szolgáltatásokat a Fővárosi Önkormányzat Rendészeti Igazgatóságának Állatvédelmi Őrszolgálatát látja el.¹³⁹

4. 6. A kóbor állatok védelme a közigazgatáson kívül: interjú a Dr. Walger János Állatvédő Egyesülettel

Az állatvédelemmel foglalkozó civil szervezetek napjainkban fontos szerepet töltenek be az állatvédelem területén, elsősorban az állatvédelmi hatósági eljárásban. Rendszerint az elsőfokú állatvédelmi hatósági eljárást magánszemély vagy civil szervezet kezdeményezi,¹⁴⁰ azonban szerencsésebb az utóbbi eset, hiszen azokat a civil szervezeteket, amelyek tevékenysége az állatok védelmére irányul, az állatvédelmi jogszabályok megsértése miatt az általuk kezdeményezett hatósági eljárásokban ügyféli jogállás illeti meg.¹⁴¹

A közigazgatáson kívül megvalósuló gyakorlat vizsgálata érdekében interjút készítettem Dr. Walger János Állatvédő Egyesülettel, a Kaposvári Cicamenhellyel. Céлом volt, hogy – mivel a kutatás során úgy éreztem, hogy kisebb a hangsúly a kóbor macskákon, mint a kutyákon – egy kifejezetten macskákkal foglalkozó állatvédő egyesülettel is készítsek interjút. A feltevésemben az egyesület képviselője is megerősített. Maga a Cicamenhely ebből a célból jött létre, a településen kóborló macskákon szeretnének segíteni. Az egyesület pártolja az ivartalanítást, ezért tőlük csak ivartalanított macskát, vagy ivartalanítási kötelezettséggel lehet örökbefogadni. Külön kiemelendő, hogy az ivartalanítási kötelezettség mellett oltási kötelezettsége is van az örökbefogadónak.¹⁴²

Az ivartalanítás fontossága, támogatására egy kulcsfontosságú lépés a kóborállat-probléma megoldása felé. A Kormány 2021-től számos állatvédelmi intézkedést hozott,

¹³⁷ Ávtv. 48/A. § (2) bekezdés, VETTER 2024. 223. o.

¹³⁸ VETTER 2024. 223. o.

¹³⁹ Állatvédelmi Őrszolgálat honlapja. <https://ebtelep.hu/> (2024. 09. 03.)

¹⁴⁰ KAJÓ Cecília: Félidei összegző az állatvédelmi hatósági eljárásokkal kapcsolatos feladatainkról. <https://jegyzo.hu/felidei-osszegzo-az-allatvedelmi-hatosagi-eljarasokkal-kapcsolatos-feladatainkrol/> (2024. 09. 03.), im.: JÁMBOR 2022. 67. o.

¹⁴¹ JÁMBOR 2022. 67. o., Ávtv. 48. § (1) bekezdés. Szemben a magánszemélyekkel, akiket – érintettség hiányában – nem.

¹⁴² Interjú (2024. 08. 30.) Az interjú teljes szövegét lásd: Mellékletek

amelyeknek célja volt (többek között) ivartalanítási projektek támogatása is.¹⁴³ D. HORVÁTH megállapításával egyetértve, nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy az ivartalanítás az egyetlen humánus módja a probléma megoldásának.¹⁴⁴

Az interjúalany meglátása szerint a kóborállat-helyzet egyre súlyosabb hazánkban, amelynek okait a következőkben látja: „*Ahogy nőnek az állattartás költségei, úgy növekszik a kidobások száma, és csökken az örökbefogadási kedv.*”¹⁴⁵

V. A kóbor állatok számának visszaszorítása – az ivartalanítás

A témához elválaszthatatlanul kapcsolódik az ivartalanítás kérdése, így a következőkben egy rövid és átfogó képet szeretnék adni a hazánkban megvalósuló gyakorlatról egy kis kitekintéssel az ún. TNR módszerre.

A kóborállat-probléma egyik leghatásosabb megoldása lehet az állatok ivartalanítása, ezzel megelőzve a nem kívánt szaporulatokat és a helyzet további eszkalálódását. Az ivartalanítás lakossági elfogadottsága növekszik, ezt mutatja például a 2021-es Állatvédelmi konzultáció eredménye is, ahol arra a kérdésre, hogy „Egyetért-e azzal, hogy egy országos ivartalanítási programnak kiemelt szerepe lehet a kóbor kutyák számának csökkentésében?” a válaszadók 96,4%-a igennel válaszolt.¹⁴⁶ Egy 2021-es magyar kutatás alapján a nők, a magasabb végzettséggel rendelkezők, a fiatalabb korosztályok tagjai, valamint a nagyobb településeken élők fontosabbnak tartják az ivartalanítás kérdését, valamint úgy vélik, hogy az ivartalanítás szorosan hozzákapszódik a felelős állattartáshoz. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy az egyik legkiemelkedőbb feladat a kérdéskörrel kapcsolatosan, hogy az ivartalanítás körüli hiedelmeket eloszlassák, és a fontosságát hangsúlyozzák, valamint az állattartókat megfelelően tájékoztassák.¹⁴⁷

Számos ivartalanítási akció indult már hazánkban, ilyen volt többek között a 2021-ben, a Máltai Szeretetszolgálat által mélyszegénységben élő településeken indított ivartalanító busz, amelyben gazdás kutyák ivartalanítása zajlott, valamint az ott dolgozó állatorvosok mikrochippel és veszettség elleni oltással is ellátták az állatokat.¹⁴⁸ Szintén 2021-ben került meghirdetésre a Kormány által a Magyar Falu Program keretében Felelős Állattartás Elősegítése Alprogramja, amellyel 5000 fő, illetve 5000 fő alatti állandó lakosságszámú

¹⁴³ Lásd: 1991/2021. (XII. 28.) Kormányhatározat az állatvédelemmel kapcsolatos intézkedésekről, JÁMBOR: Az állatvédelem közigazgatási... 9. o.

¹⁴⁴ D. HORVÁTH 2022. 12. o.

¹⁴⁵ Interjú (2024. 08. 30.)

¹⁴⁶ VETTER 2024. 214. o.

¹⁴⁷ KOMJÁTI Sára Luca, ÓZSVÁRI László, VETTER Szilvia: Állattartási szokások és az állattartók motivációi Magyarországon=Magyar Állatorvosok Lapja 2023/4. sz., 211-221. o., im.: VETTER 2024. 216. o.

¹⁴⁸ VETTER 2024. 216-217. o.

önkormányzatok és önkormányzati társulások kaphattak segítséget a település lakóinak a tulajdonában lévő kutyák, macskák ivartalanításában, veszettség elleni védőoltásának biztosításában, mikrochippele történő megjelölésében.¹⁴⁹ A rendelkezésre álló forrás 500 millió Forint, az önkormányzatonként igényelhető maximális összeg pedig 1,5 millió Forint volt.¹⁵⁰

Sajnos a gazdátlan állatok ilyen módon történő ivartalanítása nem megoldható. Egy lehetséges megoldásként érdemes vizsgálat alá vonni az ún. TNR programot, amelyet a kóbor macskák populációjának szabályozása érdekében alkalmaznak az Egyesült Államokban, Kanadában, Dániában, Dél-Afrikában és Nagy Britanniában. A program keretében kóbor macskákat ejtenek csapdába (trap), ezt követően ivartalanítják őket (neuter) majd visszaengedik őket a környezetükbe (release, return). A programot az eutanázia humánus és etikus alternatívájaként tartják számon.¹⁵¹ A TNR program mellett és ellen is számos érv szól, én VETTER megállapításaival egyetértve megfontolandó megoldásnak gondolom, mint „kisebb rossz”, lehetőleg kiküszöbölve, de legalábbis csökkentve ezzel az eutanázia előfordulásának gyakoriságát.¹⁵²

VI. Következtetések; javaslatok

Összességében elmondható, hogy a kóborállat-rendelet hatálybalépésével rendeződni látszik a kóbor állatok sora, legalábbis jogi szempontból. A probléma komolyságát azonban szükséges szem előtt tartani, hiszen csak így érhetők el jelentős eredmények és további javulás a kérdésben.

Az állatok megfelelő nyilvántartása rendkívül hasznos, hiszen ha az adott településen ismertek az ebtartók, s így a gazdaság állatok, könnyebben meg lehet határozni a gazdátlan egyedek arányát. Úgy gondolom, hogy a kóborállat-probléma kezelésének első, és talán legfontosabb lépésének annak kellene lennie, hogy felméri a gazdátlan állatok számát és meghatározzák a helyzet súlyosságát. Ezután lehet kialakítani a megfelelő stratégiát a probléma enyhítése, megoldása érdekében.¹⁵³

¹⁴⁹ Pályázati kiírás a Magyar Falu Program keretében Felelős Állattartás Elősegítése Alprogramhoz. 3. o. <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/e/e1/e10/e10a3701015eba1503bc16bdc28ff93.pdf> (2024. 08. 13.) Lásd még: D. HORVÁTH 2022. 12. o.

¹⁵⁰ Pályázati kiírás a Magyar Falu Program keretében Felelős Állattartás Elősegítése Alprogramhoz. 4. o. és 8. o.

¹⁵¹ CRAWFORD, Heather M., CALVER, Michael C., FLEMING, Patricia A.: A Case of Letting the Cat out of The Bag- Why Trap-Neuter-Return Is Not an Ethical Solution for Stray Cat (Felis catus) Management. <https://doi.org/10.3390/ani9040171> (2024. 08. 13.)

¹⁵² Vetter érvei szerint nem feltétlenül illeszkedne a mostani jogi környezetbe a program, hiszen a kóbor állatok ivartalanítást követő visszaengedése a természetbe nem fér össze az önkormányzatok kóbor állatok befogásának jogszabályi kötelezettségével, továbbá a TNR program az állatok által okozott természetvédelmi károkozás problémáját sem oldja meg. Lásd: VETTER 2024. 216. o.

¹⁵³ A (gazdás) ebek számának kiderítése volt egyébként a legfőbb célja az utóbbi ebösszeírásnak Kaposváron.

Véleményem szerint az önkormányzatoknak nyitni kéne több, akár kevésbé ismert állatvédő egyesület felé is, hiszen a kóborállat-kérdést leginkább azok tudják rendezni, enyhíteni, akik napi szinten ezzel foglalkoznak és pontosan ismerik, tudják, hogy mi a „bevált módszer”, az eredményes gyakorlat.

A kutatás során azt éreztem, hogy a kóbor macskákra kisebb hangsúly jut, mint a kóbor kutyákra, annak ellenére, hogy számuk számottevően több a kutyákénál, valamint – mivel a veszettség elleni oltás macskák számára nem kötelező – nagyobb eséllyel hordozhatják a vírust is. Érdemes és megfontolandó lenne a macskák esetében is a kutyákéhoz hasonló nyilvántartás, a transzponderrel történő megjelölés bevezetése, illetve az oltás kötelezővé tétele. A fenti megállapításhoz csatlakozva, pedig célszerű lenne kifejezetten macskák védelmét ellátó állatvédő szervezetek bevonása az ebrendészeti tevékenység ellátásába, akik a fajta igényei és jellege alapján a legmegfelelőbb ellátást tudják biztosítani a befogott állatok számára.

Az előző fejezetben bemutatott ivartalanítási akciók és támogatások elengedhetetlenek a kóborállat-probléma enyhítésében, ezért fontos lenne több lehetőséget biztosítani mind az önkormányzatoknak (az ebrendészeti tevékenység keretein belül), mind pedig állatvédő civil szervezeteknek ilyen programokban pályázatokban való részvételre.

Meglátásom szerint sok állattartó hozzáállása jelenti leginkább a probléma gyökerét. A Cicamenhellyel készült interjúban az egyesület képviselője elmondta, hogy előfordult olyan eset, amikor az állat a kerítésen átdobva került a menhely gondozásába.¹⁵⁴ Sajnos rengeteg ilyen motivációjú „állattartó” létezik, aki a nem kívánt szaporulattól, vagy kedvencétől ilyen módon szeretne szabadulni. Éppen ezért a felelős állattartás oktatása, az arra való nevelés, és – ha szükséges – a hatóság közbeavatkozása is kulcsfontosságú.

Az önkormányzati rendeletek vonatkozásában ismét kiemelném, hogy szükséges lenne, ha több vonatkozó rendelkezés szabályozná a kóborállat-kérdést települési szinten.

Végezetül kiemelném az örökbefogadás fontosságát, hiszen így nem csak egy, hanem két életet is meg tud menteni az örökbefogadó: egyet, akit befogad és hazavisz, illetve egy másikat, akit pedig adott esetben nem kell helyhiány miatt elaltatni, vagy egy hosszú ideje kóborló állat a helyére kerülve kaphat új esélyt az életre.

A kutatást abból a célból is készítettem, hogy bemutassam, hogy a közigazgatás egy ilyen „közkezdvelt” témában – mint az állatvédelem és a kóbor állatok kérdése – is szabályozással, szankciókkal és megoldással szolgál, s hogy az állatok védelmét nem csak a

Összeírják az ebeket Kaposváron, de nem az adó miatt. Sonline. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2023/11/osszeirjak-az-ebeket-kaposvaron-de-nem-az-ado-miatt> (2024. 09. 03.)

¹⁵⁴ Interjú (2024. 08. 30.)

büntető igazságszolgáltatás tudja megvalósítani. Remélem, hogy a bemutatott szabályozások és gyakorlat alapján árnyaltabb képet kaphat az olvasó erről a nehéz, embert próbáló, de egyben szép hivatásról és tevékenységről.

Felhasznált irodalom

BODOR Katalin: Mikor kell állatvédelmi ügyben közigazgatási eljárást indítani? Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024)

https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/06/13/04_mikor_kell_allatvedelmi_ugyben_kozigazgatasi_eljarast_inditani.pdf

CRAWFORD, Heather M., CALVER, Michael C., FLEMING, Patricia A.: A Case of Letting the Cat out of The Bag-Why Trap-Neuter-Return Is Not an Ethical Solution for Stray Cat (*Felis catus*) Management. <https://doi.org/10.3390/ani9040171>

D. HORVÁTH Vanessza: A helyi önkormányzatok feladat-és hatásköre az állatvédelem tükrében. Demokratikus Helyi Közigazgatás Fejlesztéséért Alapítvány (2022)

https://www.dhkfa.hu/News/2022/Tanulmanyok/%C3%96nkorm%C3%A1lyzatok_feladata_%C3%A1llatv%C3%A9delem_ter%C3%A9n_2022.pdf

HOFFMANN, István: Animal Protection in Hungary: A Multilayer System Based on an Administrative Approach. *Studia Iuridica Lublinensia* 2021/3. sz., 109-118. o. <http://real.mtak.hu/id/eprint/129663>

JÁMBOR Adrienn: Az állatvédelem közigazgatási alapjainak áttekintése. Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024)

https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/08/02/07_az_allatvedelem_kozigazgatasi_alapjainak_attekintese.pdf

JÁMBOR Adrienn: A kedvtelésből tartott állatok jogi védelme a közigazgatásban. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2022.

JÁMBOR Adrienn: A kedvtelésből tartott állatok védelmének jogi vonatkozásai. Közös ügyünk az állatvédelem Alapítvány (2024)

https://kozugsugyunkazallatvedelem.hu/data/file/2024/08/02/06_a_kedvtelesbol_tartott_allatok_vedelmenek_jogi.pdf

JÁMBOR Adrienn: Facilities for the keeping and protection of stray animals in Hungary. In: *Jogi kihívások és válaszok a XXI. században 2.* (szerk.: Varga Zoltán) Miskolc, Miskolci Egyetem Állam és Jogtudományi Kar, 2023. 87-95. o.

KAJÓ Cecília: Az állatkínzás elkövetési tárgyainak polgári jogi státusza. <https://jegyzo.hu/az-allatkinzas-elkovetesi-targyanak-polgari-jogi-statusza/>

KAJÓ Cecília: Az állatvédelmi hatósági eljárás vázlata. <https://jogkodex.hu/doc/1986503>

KAJÓ Cecília: Félidei összegző az állatvédelmi hatósági eljárásokkal kapcsolatos feladatainkról.
<https://jegyzo.hu/felidei-osszegzo-az-allatvedelmi-hatosagi-eljarasokkal-kapcsolatos-feladatainkrol/>

KAJÓ Cecília: Segítség, állatvédelmi hatóság lettem! Jogi Fórum.
<https://www.jogiforum.hu/publikacio/2021/05/13/segitseg-allatvedelmi-hatosag-lettem/>

KOMJÁTI Sára Luca, ÓZSVÁRI László, VETTER Szilvia: Állattartási szokások és az állattartók motivációi Magyarországon=Magyar Állatorvosok Lapja 2023/4. sz., 211-221. o.

NAGY Csilla: A befogott és talált állatok jogi sorsa=Jegyző 2021/5. sz., 12-15. o.
<https://szakcikkadatbazis.hu/doc/9142517>

NAGY Csilla: A kóbor állat-rendelet SWOT elemzése=Jegyző 2022/6. sz., 15-21. o.

NAGY Csilla: Az önkormányzatok és a jegyzők kóbor állatokkal kapcsolatos feladatainak jogszabályi háttere és gyakorlata a kóborállat-rendelet hatálybalépése előtt és után=Jegyző, 2024/1. sz., 13-18. o. <https://szakcikkadatbazis.hu/doc/3209152>

NAGY Csilla: Sintér, gyepmester, ebrendész=Jegyző 2022/5. sz., 24-28. o.

Nébih: Kutyakötelesség Útmutató a felelős kutyatartás jogszabályi előírásaihoz. Nébih (2018)
https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1055767/kutyatartasi_kezikonyv_2018_2kiad_O_N.pdf/6139612a-1f45-305d-93f5-9e103cc3a970

VETTER Szilvia: Állatvédelmi jog. Budapest, L'Hartmann Kiadó, 2024.

VETTER Szilvia, VIZI Veronika, ÓZSVÁRI László: A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19-világjárványban – 2021-es országos reprezentatív felmérés előzetes eredményei=Magyar Állatorvosok Lapja 2022/144. sz., 3-12. o.
https://www.researchgate.net/publication/357770011_Dog-keeping_habits_in_Hungary_during_the_COVID19_pandemic_-

[Preliminary results of a 2021 national representative survey A magyarországi kutyatartási szokások a COVID-19- világválságban -2021-es orsz](#)

Újabb siker az állatvédelemben: Elkészült Magyarország régóta várt kóbor állat rendelete. Magyarország Kormánya. <https://kormany.hu/hirek/ujabb-siker-az-allatvedelemben-elkeszult-magyarorszag-regota-vart-kobor-allat-rendelete>

Ebrendészeti telepek listája. Nébih. <https://portal.nebih.gov.hu/ebrendeszeti-telepek>

Kiderült, hány kóbor macska van Magyarországon és az is, mi a megoldás. Magyar Állatvédelem. <https://magyarallatvedelem.hu/kobor-macska-ivartalanitas/>

A házimacska mint jelentős természetvédelmi problémákat okozó faj. Bükk Nemzeti Park Igazgatósága. <https://www.bnpi.hu/hu/hir/a-hazimacska-mint-jelentos-termeszetvedelmi-problemakat-okozo-faj>

Újabb veszéttséggel fertőzött állat – ezúttal emberre is támadt. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapja. <https://portal.nebih.gov.hu/-/ujabb-veszettseggel-fertozott-allat-ezuttal-emberre-is-tamadt>

A veszéttség elleni védekezés fontosságára figyelmeztet a MÁOK és a Nébih. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal honlapja. <https://portal.nebih.gov.hu/-/a-veszettseg-elleni-vedekenez-fontossagara-figyelmeztet-a-maok-es-a-nebih>

Az Országos Vadgazdálkodási Adattár statisztikái <http://www.ova.info.hu/vgstat.html>

A Magyar Állatorvosi Kamara kisállat nyilvántartó rendszere (Petvetdata) <https://www.petvetdata.hu/>

Könnyebben és gyorsabban hazajuttathatják az önkormányzatok az elkóborolt ebeket a Nébih fejlesztésével. Nébih. <https://portal.nebih.gov.hu/-/konnyebben-es-gyorsabban-hazajuttathatjak-az-onkormanyzatok-az-elkoborolt-ebeket-a-nebih-fejlesztesevel>

Helyi jelentőségű előírások. Élelmiszeriparért és Kereskedelempolitikáért felelős Államtitkárság honlapja. <https://elelmiszerlanc.kormany.hu/av-helyi>

Állatvédelmi Örszolgálat honlapja. <https://ebtelep.hu/>

Nemzeti Jogszabálytár. Önkormányzati rendeletek. <https://or.njt.hu/>

Összeírják az ebeket Kaposváron, de nem az adó miatt. Sonline. <https://www.sonline.hu/helyi-kozelet/2023/11/osszeirjak-az-ebeket-kaposvaron-de-nem-az-ado-miatt>

Mire jó az ebrendészeti hozzájárulás? Élelmiszeriparért és Kereskedelempolitikáért felelős Államtitkárság honlapja. <https://elelmiszerlanc.kormany.hu/av-hozzajarulas>

Stray dogs are one of Europe's most pressing animal welfare issues. FOUR PAWS International. <https://www.four-paws.org/our-stories/press-releases/august-2024/stray-dogs-are-one-of-europes-most-pressing-animal-welfare-issues>

Ismét veszett kutyát találtak a román határ közelében. Nébih. https://portal.nebih.gov.hu/-/ismet-veszett-kutyat-talaltak-a-roman-hatar-kozeleben?fbclid=IwY2xjawF_UjJleHRuA2FlbQIxMAABHQiLeay4X-F4yweSfOTvfJoKoR5BlNaGgIXCH4gKITSKNW-y36OMc-7k-w_aem_E8B214LjxfBkqg4eEsjK4g

Pályázati kiírás a Magyar Falu Program keretében Felelős Állattartás Elősegítése Alprogramhoz. <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/e/e1/e10/e10a3701015eba1503bc16bdc28ff93.pdf>

Elemzett jogszabályok

a.) Törvények, kormány és miniszteri rendeletek

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről

1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről

2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

244/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet az állatvédelmi bírságról

41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról

383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet a kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól

785/2021. (XII. 27.) Korm. rendelet végső előterjesztői indokolása a kóbor állat befogásával, tulajdonjogának átruházásával és elhelyezésével kapcsolatos feladatok ellátásának részletes szabályairól Indokolások Tára 2022/11.

1991/2021. (XII. 28.) Kormányhatározat az állatvédelemmel kapcsolatos intézkedésekről

41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról

3/2001. (II. 23.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendelet az állatkertek és az állatotthonok létesítésének, működésének és fenntartásának részletes szabályairól

164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól

Precedensértékű határozat: Kúria Kfv. 37.751/2023/3.

b.) Önkormányzati rendeletek

Baja Város Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2015. (VIII.31.) önkormányzati rendelete a kedvtelésből tartott állatok tartásának helyi szabályairól

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 34/1993. (V.27.) önkormányzati rendelete az ebtartásról és a haszonállatnak nem minősülő állatok tartásának szabályozásáról

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 32 /2012. (VI.8.) önkormányzati rendelete az állattartásról

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 53/2012. (X. 26.) önkormányzati rendelete az állattartás rendjéről

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 24/2007. (VII. 10.) önkormányzati rendelete az állatok tartásáról

Kaposvár Önkormányzat Képviselő-testületének 54/2013. (XI.20.) önkormányzati rendelete a kedvtelésből tartott állatok tartásáról

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 52/2004. (XII. 22.) önkormányzati rendelete az állattartás szabályairól

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 47/2014. (XII.10.) önkormányzati rendelete a kedvtelésből folytatott állattartásról

Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2016. (III.10.) önkormányzati rendelete a kutya-futtató területek kijelöléséről

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 30/2012. (X.1.) önkormányzati rendelete az állatok tartásáról

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 2/2018. (II. 12.) önkormányzati rendelete a helyi állattartás szabályozásáról és az ebrendészeti hozzájárulás megállapításáról

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 3/2016.(II.2.) önkormányzati rendelete a kedvtelésből tartott állatok tartásának szabályairól

Szolnok Megyei Jogú Város Közgyűlésének 7/2016. (IV. 4.) önkormányzati rendelete az állattartás körében a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásáról

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 38/2020. (XII.16.) önkormányzati rendelete az állatok tartásáról

Baja Város Önkormányzat Képviselő-testületének 31/2021. (VII. 16.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 11/2013. (III.29.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól

Dunaújváros Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 24 /2013. (V.24.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 38/2016. (XI. 25.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint azok elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Esztergom Város Önkormányzata Képviselő-testületének 29/2022. (XII. 15.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és elmulasztásának jogkövetelményeiről
Érd Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése 34/2013. (XI.7.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek megszegésének jogkövetkezményeiről

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 7/2013. (III.4.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól

Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésének 35/2013.(X.1.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének jogkövetkezményeiről

Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 20/2013. (IV. 3.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 48/2013. (XI.18.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és megszegésük jogkövetkezményeiről

Salgótarján Önkormányzat Képviselő-testületének 31/2015. (IX.24.) önkormányzati rendelete A közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 35/2021. (XII. 28.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályainak meghatározásáról és azok jogkövetkezményeiről, valamint ezzel összefüggésben egyes önkormányzati rendeletek módosításáról

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 27/2016. (XI.16.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól (Egységes szerkezetben)

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése 9/2013 (II.19.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 15/2016.(V.2.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 24/2013. (VI.6.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, és ezek elmulasztásának, megszegésének jogkövetkezményeiről

Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 30/2013. (X.2.) önkormányzati rendelete a közterületek tisztán tartásáról

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének 11/2013. (IV.17.) önkormányzati rendelete a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztása, megszegése jogkövetkezményeiről

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 8/2014 (III.27.) önkormányzati rendelete a Debreceni Közterület Felügyelet feladatainak meghatározásáról

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 3/2001. (I. 26.) önkormányzati rendelete a Közterület-felügyelet szervezetéről és működésének rendjéről

Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 23/2000. (VI. 5.) önkormányzati rendelete Kecskemét Megyei Jogú Város területén ellátandó közterület-felügyeletről

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 13/1998 (III.30.) számú rendelete a közterületek rendjéről

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 30/2009. (IX.30.) önkormányzati rendelete a Közterület-felügyelet szervezetéről és feladatairól

Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 5/2014. (II.24.) önkormányzati rendelete Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala közterület-felügyelőinek feladatköréről

Mellékletek

Kaposvár Megyei Jogú Város jegyzője – 2024. 08. 02.

Mi a véleménye a kaposvári kóborállat-helyzetről? Vannak olyan városrészek, ahol kifejezetten súlyos problémákat okoznak a kóbor állatok?

Kaposváron különös tekintettel a zártkerti, illetve azzal határos belterületi területeken vannak problémák a közterületen felügyelet nélkül lévő ebekkel. Ezeken a területeken gyakrabban találkozhatunk kóbor ebekkel, de a belvárosban is van rá példa.

Mennyi bejelentés érkezik a kóbor állatokkal kapcsolatban?

Évente az összes állatokkal valamilyen szinten kapcsolatos bejelentés és eljárás 30 körül van. Ebből, amit állatvédelmi ügynek lehet tekinteni ca. 15.

Kóbor macskák, elszaporodott macskakolónia miatt tettek már bejelentést?

Macskákkal összefüggő bejelentés sokkal ritkább. Azok esetében kevésbé a kóborlás miatt, mint az egy helyen több macska tartása miatt jön bejelentés. Évente ilyen 1-1 fordul elő.

Indult már hatósági eljárás kóbor állat miatt (pl.: gazdája ellen, aki kóborolni hagyta)?

Természetesen minden évben több ellenőrzés is van kóbor állat miatt és amennyiben az eb, és az állattartó beazonosítható, akkor állatvédelmi eljárás is lefolytatásra kerül.

Kaposváron ki látja el az ebrendészeti tevékenységet? Milyen szervezet, személy?

Kaposváron szerződés alapján a Városüzemeltetési Nonprofit Kft és a Kutyatár Egyesület együttesen látja el az ebrendész és az ebrendészeti telep feladatait.

Állatok örökbeadása kapcsán a jegyző jár el, vagy megállapodás alapján az ebrendészeti telep (állatmenhely) üzemeltetője?

Az örökbefogadás a Kutyatár Egyesületen keresztül történik.

A közterület-felügyelet bekapcsolódik a kóbor állatokkal kapcsolatos feladatok ellátásába?

A közterület-felügyelet az esetek észlelésében működik közre, jelzi, ha véleménye szerint szükséges az állatvédelmi ellenőrzés lefolytatása.

Az állatvédelmi tevékenység költségei miből kerülnek finanszírozásra? Jár állami támogatás, létezik ilyen témájú pályázat? Ha igen, akkor igényelték, részt vettek benne?

Önkormányzat költségvetése, befolyt állatvédelmi bírság. A Kutyatár működéséhez szükséges fedezetekről az egyesület elnöke tud tájékoztatást adni.

Az ebösszeírás mennyire „sikeres”? Eleget tesznek az ebtartók e kötelezettségüknek?

Az ebösszeírásban az ebtartók jelentős számban közreműködtek.

Dr. Walger János Állatvédő Egyesület (Kaposvári Cicamenhely) – 2024. 08. 30.

Mióta működik az Egyesület, és pontosan mivel foglalkoznak?

Az egyesület 10 éve, 2014-ben alakult meg a Kapos Állatbarát Alapítvány égisze alatt. Célunk, hogy a település utcáin élő, nagy számú kóbor macskának segítséget nyújtsunk. Ha kóbor állatokról van szó, mindenkinek a kutyák jutnak eszébe, a macskák nem. A kezdetben 6 vagy 7 macskával indultunk, mára 160 körül van a számuk. Annyi cicát tudunk fogadni, amennyiről biztosan tudunk gondoskodni.

Mennyire tartja súlyosnak a kóborállat-problémát a térségben?

Nagyon súlyosnak tartom, és főleg azt, hogy ez mind emberi hibából történik. Ahogyan nőnek az állattartás költségei, úgy növekszik a kidobások száma, és csökken az örökbefogadási kedv.

Mi a véleménye az állatok ivartalanításáról?

Egyesületünkől csak ivartalanítási és oltási kötelezettséggel lehet macskát örökbefogadni. Idősebb, az ivarérett kort elért cicákat a mi költségünkön ivartalaníttatjuk, örökbefogadás esetén ezt az örökbefogadó téríti meg. Az ivartalanítás véleményem szerint lehetne kötelező, hiszen a lány macskáknál megelőzhetné az emlődaganat kialakulását, a kandúr macskák pedig kevésbé lennének agresszívek. Létezik egyébként gyógyszeres fogamzásgátlás is a lány macskák számára, de ha nem pontosan történik az adagolás, könnyen kialakulhat nem kívánt vemhesség.

Hogyan kerülnek a macskák az egyesülethez?

Bejelentés alapján, vagy el kell értük menni, vagy pedig elhosszák hozzánk. Előfordult már, hogy bedobták az állatot a kerítésünkön. Sajnálatos módon igen leleményesek az emberek, amikor meg akarnak szabadulni az állataiktól.